

سازى سينميش قوجا

گول آتىن باغلارا دئندەر ، نفس اول، گە ل بىزە ، گەل
 بىرقانات گولدە، او بولبولدە اۋۇزون، گەل، سۆزە گەل
 يازىيلار كى بوقلم يازمامىش اون يئدى باهار
 بوقلم لە يازى سىز دفتر اولوب اوز - اوزە گەل
 يولومون هر گئچە سىندهن آى اوزون قصە بىلىر
 بو گئچە هر سۆزۈم هر بىر قزەلىم تې - تزە ، گەل
 بو شىكار گاھدادا عۆمرۇن كۈچو جئيران كۈچو تك
 اوجادا دورماكى روزگار سنى اوولار، دوزە گەل
 گئچە دورسون، گئچە سىز يوز سەحرىم واردى ھله
 آى ساياق سن گئچە نىن باغرىنى يار گوندوزە گەل
 بو باغىن هر قوشۇنۇن سىنه دە مىن نغمە سى وار
 باغچالار مئى كىمى ؛ آل مئى لر اوچون سن مزە گەل
 يازلى عۆمرۇمدا صدا قىلدى پايىز چالغىلارى
 سازى سينميش قوجا ، من، هر قاپيدان دئون، بىزە گەل.

سۆز

اف، کى تفسير ائتمەدین اينجىلى اوْل عيسايە، سۆز !
آيەسيز توراتى معنا قىلمادىن موسايە ، سۆز
مشقى بىر، ايملاسى يوز مىن دىر محمد درسىنин
هر قلم قورآنى قرىنىنده چكىب معنایه ، سۆز
دفترى معلوم بو دونيا قتلگاهى عشقىميش
كىم سنى حاكىم قىلىپ معنا دولو دونيايە، سۆز ؟
روزگارلار، قورخو چكمىش تكجه سىدەن دەھر - دەھر
گون چىخان دونيانى تسخىر ائتمىسەن « بودايە » سۆز
گؤسترىرسەن آللەھا گۈزىلرەن آللەھ سېزلىغى
آختارىرىرسان آيە لىر دە مەحو اولان بىر آيە ، سۆز
خىلقتىن صىفرين پوزوب ظولمت شكار ائتمىش سەحر
باشقا صىفر هاردان گەر ك اوْل رمزى ناپيدايە ، سۆز ؟!
روزگار تكبيرى ، باخ ، لعنت له بىر رحمت لرى !
داملالار لىل لەنمەدەن دۇنمورلر ھېچ دريايە، سۆز
حەكتىن فانوسى مىن شام نورلو ، بىرشام شعلەلى
كىشتى ، عمّان بويدا ؛ نور، فانوسينا بىرسايە، سۆز!...

يادگار سىز بير قلم سؤز يازمير هئچ بير دفتره
 هانسى مجنوندور بئله ناز ائيله بير ليلايىه ، سؤز؟
 يئتىمىش ايلدىر ساچ داراغى قالميش الده بير قىزىن
 يا قىلىپ آخشام چايى سارا تىلىن بيرلايىه ، سؤز؟
 يئددى آيليق بير ملک ، شىطان - دئيه، لاي لاي لانىر
 كائنتات ساز دم له بير شىطان چالان لاي لاي ، سؤز!...
 آللاهين كاميل كيتابى باغلى بير صندوقچە ده
 شاه قيفيل لر ترسه ؛ يئوخ بير تك صبير تنهايىه، سؤز
 دونيا بير قوش؛ ساغ قاناتى زورلو، گوجسوز، سول قانات
 اوچماسى ، هم قونماسى آخساق، يازيق دونيايىه ، سؤز
 بو يولون، آللاه يىخان هر كۈرپوسو ، آللاه يىخير
 كۈرپو، تا آللاه آتى دئورد نال چاپا صحرايىه ، سؤز
 سؤز: قيفيل، سؤز: شاه كىلىد، سؤز: لاب قارانلىق - لاب ايشيق
 هم جەنم ، همده جەنت ؛ كرپىچ هر بىتايىه سؤز .

آللاھىن شعيري

آللاھىن شعر دفترىن گؤندەر چىراقلاردان بىزە
 شعر دئمير آللادىن قىزى يوللار ! اوzaقلاردان بىزە
 آى، گونش درىاسى اىچىرە ناخداسىز بىرگەمى
 بئيلە درىيا سۆز گتىرمىر ، آه ، بولاقلاردان بىزە
 قىبىلە - قىبىلە اوچمايمىر صوبىحون قىزىل طاووس لارى
 اولمايا ، قان - قان زيان گلمىش ياراقلاردان بىزە ؟
 آينالار! گىزىلە تەمە يىن ؛ سون قىلدى ساچلار بايرامى
 بىرچە تئل توک پاي گلىپ مىن لر داراقلاردان بىزە!
 بىز گونش شامدانىنا يوزلر ايشيق نذر ائتمىشىك
 شعلە يئوخ شاهانە او دلانمىش او جاقلاردان بىزە!
 تورپاغىن هر سطرى آللادىسىز يازى ، سونسوز ناغىل!
 يئۇخدۇ - يئوخ امداد او آللادىن سىس قوچاقلاردان بىزە
 چۈل قەرىپ لە ندىكىجە ، قوشلار دئورت طرفە ن داشلانىر
 آللادىن اوچمۇش قاناتلار تاپ اوچاقلاردان بىزە
 يورموش - آللادىن سىز شىطان كىسن بىر يول بىزى
 باخ ، كىمك ال لر گلىپ يول - يول اوشاقلارдан بىزە!
 قىلما ، سىن «انصارى» قىش سىخمىش باهارىن ترکىنى
 سىس گلىپ تكىيەرى سىس لە نمىش دوداقلاردان بىزە.

دېندىرمه يىن

داغ اۋazon تفسىر آچىب، دريالارى دېندىرمه يىن
 اورداكى مىنون دىنه، لىلالارى دېندىرمه يىن
 عشقىمە گىزلىن بولودلار كۆلگە چىكمىش گىزلىجە
 قىل مغنى نالھلر: شەلالارى دېندىرمه يىن
 هانسى مكتب اىچىرە اىستەرسىز، آچىن دفترلىرى
 آما - آما اول قَرِيب معنالارى دېندىرمه يىن
 دېندىرین آللادى ؛ آللاد گر ناماز اوستوندە دىر
 هر گوناھين كوفرونە موسالارى دېندىرمه يىن
 كعبە يە اوز دئۇنده رەن كىيم، دال چئويرمىش آللادا
 شاعرىن فيكىرىننە چۈخ دونىالارى دېندىرمه يىن
 كەڭشانلار قبلە حتى اولسا ؛ باطىل بىرجەت
 غىر ائدىب غوغالارى، «آيا» - لارى دېندىرمه يىن
 اى بىشى! «اينسان» اۋزو ال لىردى قالمىش آيە دىر!
 حاققى معنا قىلمادان، روياالارى دېندىرمه يىن

شىخ شمس الدّين بابا

بؤيوک عاليم و عارف شيخ شمس الدّين انصارى ، مدینە لى حضرت جابر انصارى نين نوه سى ، امام جعفر صادق (ع) ضيالى طلبە سى اولاراق ، همان عصردە او حضرتە ن آلدېغى فرمانلار اساسىندا آذربايغاندا سفرائىدىر ، او ، آذربايغاندا گلىب چاتىقدا بىر عالى معنوى شخصىت تانيلينير و خالق لار آراسىندا آرتىق حورمته مالىك اولور .

سونرا اوز اساسلى ھدف لرينى دورمادان قاباغا آپاراراق « شيعه مذهبىنى » آذربايغاندا ياشايان خالقلارا معلوم قىلىر ، كى نهايت كلىبر اطرافيندا « اوزو » كىدىنى اوزو اوچون حكومت مرکزى قرار وئير ، و بىرگون گلىب چاتىر كى همان كت ده داها عالى بىرمدرسه دايير ائده ره ك اسلام دينين تعليم - تربىيە سينه دورمادان چالىشىر ، بىرگون چاتىر كى ايرانين باشا باشىندان گلىب او دينى مدرسه ده عالى تحصىل لر آميرلار .

شىخ شمس الدّين حضرت لرى، اوز ياخىن آداملارى اوچون آذربايغان مملكتىنده همان اوزو كىدىنده ايلك دفعە اولاراق « خانقاھ » دايير ائدىر و عارف پرورلىگە تلاش گؤستىرر ، كى نهايت صفوى حاكىميىتى نين ايش اوستونه گلمه سى و شمس الدّين تىرىزى ايله مؤلۇي نين دولاشيق لى قضىيە لرى او سرچىشمە يە قايدىر . او بؤيوک عاليم و عاريفين پاڭ مزارى « اوزو » كىدىنده وفاسىز تارىخىن سوئيوق اوزونه كولومسە يىر !!.

1

شىخ شمس الدّين بابا تارىخدان سَسْن وئر
سىسيمىز بوغولموش، بىزە نَفَس وئر
سوفرننە چۈرەك وار، بىزەدە كَس وئر
او پىرلر آرمىدى ؛ سَن دينج آلان داش
كولويلا قازىلدى لاب يياواش - يياواش!...

۲

هرگون سالام قىلىر گون گونبە زووا
ايشيق ساچىن سرير صوبح لر توزووا
يوز ايل لردهن برى هئچ بير قىزىو
بابا، نامحرم لر ال تاپانما مىش
آستاناؤ ناپاك كيم اوپه نمه مىش

۳

تارىخىن قلمى سن تك ايشىغى
بس نىيە ايتىرمىش ، قلبىمەن شىيخى !
سنسىز، قره داغىن يئوخ ياراشىغى
قارانلىق تارىخ لار ايتىرمىش سنى
ئىچە كى « سئحرآما » ايتىرمىش منى

۴

تارىخ ، اوزون يولدور ، يورولما بابا
دومانلى ايشيق سن ، دورولما بابا
قاfileل گوللهلر وار ، وورولما بابا
چالىنib بئركوندەن قىزىل ساپ اىينه ن
اوغرولار الينه دوشوب گنجىنە ن !

۵

اييل لردىير ياد ائتمىر ائل لرده سنى
يادىندان چىغاردىيپ يول لاردا سنى
اييله مير گدىكده يئل لرده سنى
بابا ! قرآن وون سسىدە قرآن
سحر ناماز وون سسىنە قوربان.

۶

عومور يوران لارلا روزگار پىس باشلار
سنى ياد ائدەرلر قوجا قارداش لار
بابا ! نفس ايستىر بو داغ لارـ داش لار
سن او دعاسان كى، قارقىشىن واردى
گىمى سن ، دريادا قالميسىشىن واردى.

۷

آنلىنداكى ايشيق، معنالى گؤيدو
اولدوزلارا قاپى، آيا گىلئىدى
بابا ! ايشيق لىغى كيم بئله دؤيدو ؟
تورپاغىن روحوندا رحمت قوجالىب !
سولارين ذكرىندە صوحبت قوجالىب !

٨

آى لار نامازسىزدى، ايل دَستماز سىز
شەھر آذان سىزدى، كت جانا مازسىز
سحر شھيد اولموش سجدهدە، سۋېزسوز!
بابا! ظولمت دونيا قالىنماز لى دير
حاق لار حاقسىز لاردان آلينمازلى دير!

٩

دونيا، آلللاھسىز لار پوشگوندە پايدى
يؤخسول لارين آھى، او دلو هارايدى
آجليق، شاه حوكمو تك، گۆزلىرى اويدو!...
بابا ! آلللاھىدا حبس ائديب اينسان
دين تاجيدار لاري لاپ قاتيل شيطان!!

١٠

اولمادى دونيامىز بىر شەھر كىمى؛
بو هامى اينسان لار، بىر نفر كىمى،
آما اولا بىلدى بىر شەھر كىمى،
شەران بشىردى ن قور تولماق ، هئيهات !
جىنتىدە جەھنۇم تىكمىش خرافات !

۱۱

شىخ بابا ! حقيقىت قافىللانىبىدى
آچارلار اوْزوده قيفيللانىبىدى
هر كيم دوغولمادان، باخ ، آللانىبىدى
نور معلمى نين بئلى بو كولموش
آللاها ، اوْلمەزدەن مزار تىكىلىمىش!

۱۲

ايکى معناسى وار بىر هئجا سۆزون؛
گولمه ک دوداغىندىر، آغلاماق گۆزون
ظولمت سه گئجه نىن، ايشيق گوندوزون
قوجا يارانيشىن سىررىن بىلەن، كىم؟
بىر باجى نه نە لى، بىر باجى يئتىم ! ...

۱۳

بابا ! بىر آت دورموش، بىر آت يول گىدىر
سىدەن سس يو كىسە لىر، يولدان يول گىدىر
بورا آرلى گله ن، آخر دول گىدى
بىر قوشۇ يا اوْوۇچو، يا قار اوْوۇلسىن
دونيا نه جور اىستىر شىكار اوْوۇلسىن !

بو يول لار اوزوندور، بو داغ لار هاچا
 شيخ نه نه م جاواندىر، شيخ بابام قوجا
 دونيا مين پادشاه دوغموش بير تاجا
 بولاقدا اوزوگون ايتره ن اوغلان
 بيله نمير چوباندى، يا كى سليمان.

١٥

گوناهين سوراغى، سؤزلرده ن گلير
 يالانلارين اييسى، گؤزلرده ن گلير
 اوغورلوغون سسى، دوزلرده ن گلير!
 دويمور اودوندا كى شاختانى اوjac!
 اوز قارانلىغىنى آختارمیر چيراق.

١٦

قلبه قرئب گلير قلم سيز قزه ل
 ابد آيناسىندا آه لانير ازه ل
 ساچينا بير داراق گزير او گؤزه ل
 ازه ل دير، ابده اوجا دئميركى!...
 قوجالىب، اوزونه قوجا دئميركى!...

باخ! آنا مزارى آختارماز هئچ قوش
حيات، بو مقامدا معنایا دولموش
ونچون بولاغىنinin تونگو قالميش بوش
ياشايىش، گۆزو توخ . اينسان، گۆزو آج
اينساندا بو درده تاپىلماز علاج.

١٨

بو داغ لار، كىتاببوو گىزله دىب، بابا
كىتابىين هر سۆزو سۆزله دىب، بابا
قىزىلا دؤندەرىب؛ آزلادىب، بابا ،
اونو ، آنلامازلار گوندە آياق لار
آمما كى هر سَحر ايشيق واراق لار.

١٩

اونون ايلك سطرينinde قالىبىدى قلم
سۆزلىرde ، اوزادان بلىبىدى زىل - بىم
بىر واراغى سئوينج ، بىر واراغى قه م
آللاھدا سۆزلەرروو تلاوت ائيلير
آمما روزگار سۆزە خيانىت ائيلير.

۲۰

ازبردە ن اوخويور اونو بير سَحر
 گاھ زيارتىنە گلىر قلم لر
 هر سَوزون قدرتلى - گوجلو پئيغىمېر
 سولاردا آخديقجا سَوْلۇر: شيخ بابا
 ايشيق شهلاسىنا ياراشيق بابا

۲۱

بابا! ظولمت اولموش ايشىغا قە نىم
 او كىتاب ، چىراغىم اولوبدو منىم
 ايتىب گۆز اؤنوندە يوواام - مسکنىم
 بابا! گئجه لييمىش بو ايشيق يول لار
 نه ايلانلىيمىش بو دولاشيق يول لار!

۲۲

گئدىرە م بير يولو، قورد اولا سادا
 ايلان لار قولوما قول دولاسادا
 عقرب لر قلبىمى، بىل، دالاسادا
 آى بابا بير قاپى قالىبىدى باغلى
 گئدىرە م - گئدىرە م، اليم چيراقلى.

۲۳

بو يئر ظولمت خانا، نور اييسى گلمير
آللاھى اۇلوبسە، اۇلوسو گلمير!
ائیوانیوا جئیران سوروسو گلمير
اولار داغدا - داشدا ساغىلدى گىتدى
قارا قورد آغزىندا بوغولدو گىتدى!

۲۴

آما بىر جئیرانى اوزاقدا گۈرددوم
اوژون يئوخ ، عكسينى بولاقدا گۈرددوم
گۈزلریندە صوبح دە، چيراق دا گۈرددوم
دئمە دىيم ، جئیران سن ھانسى داغىن سان
جئیران، بولاغىن سان، يا اوولاغىن سان

۲۵

اوندا اووْلادى، بىر يامان اووْچو
اوج آغيز مله دى داغ لارين قوچو
قىپ - قىزىل قان اولدو داغلارين ساچى
گۈزومون اوْنوندە بىر جئیران اولدو
باشىمىن اوستوندە بىر اوْچو گولدو!...

۲۶

آلېشدىم اووْچونون اۋز گوللە سى تك
اوزولدو - قالمادى اووْچودا اوره ك
باغرимا بىر جويور سىخىلدى بَرك - بَرك
سون، بو بئكئف داغ لار گۆزۈمە باخدى
هر قايا ، هر گَدىك اليمى سىخىدى.

۲۷

هر گوللە سىسىندهن بودا اور كوبور
هانسى داغا گىتتىسين آناسىز جويور؟
طبيعت، اۋز قوزو بالاسىن دؤيور
بو كۆرپە جىئيرانا ناغىل دئمire م
بؤيو - قوج آل - قوج دوغ - ساغىل، دئمire م

۲۸

اولەن نەدير ، بىلمىر. ساغ نە دير ، بىلمىر
جىئيران نە دير، بىلمىر. داغ نە دير، بىلمىر
عومور نە دير، بىلمىر. چاغ نە دير، بىلمىر
فقط اووْچو بىلىر، بىرده كى گوللە
دوغولموش ياغىش لا، دوغولموش سئل له!...

٢٩

اۇلوم دەشتلى دىر، آمما ياشايىش
اۇلومدە ن دەشتلى، بو اۇلوملو قىش
بىر جويور عشقىنده عومرو اولدورموش،
دوغولان بىر گوندە ن ، گۈرمە يىب اىستى
اونون گۆبئىيندە شاختالار كىسى !

٣٠

شاختا، بىر دومان لى ياز آجى سى دىر
اۇلە ن ، طېيىتىن اۋز باجى سى دىر
ذاتاً قىروولۇ بوز دوم - دورو سودور
كولك لى قىش اۋنجە اۋزون اوشودور
اۋز عزرايىلىنىن قاپى سىن گودور.

٣١

روزگارىن باهارى اۋزو گۈزەلدى
قىش، اونون يېرىنە دونيايا گلدى
شاختا، قارانلىق لا بو يېرددە الدى
بىر گون راست گە لىشىدىم داغ آلاھينا
دئىه ردىيم : چارا قىل داغ لار آھينا .

۳۲

قبله سى پايىز قىش، ياز اولوب بىزه
گؤى لرين اۋۇزودە سۆز اولوب بىزه!
شىطان گۈز بىر قارى، قىز اولوب بىزه
اليمىزىن دوزون ايلان يالاير
بىر ايتىمىز هورجە ك ، مىن قورد اولاير.

۳۳

كىم، دووارىمىزدان داش چكىر گئدىر
كىم، چولاق، بىز ساغدان ايش چكىر گئدىر
دىرىئ يە ائلن لر باش چكىر گئدىر!...
حيات اۋز دەيە رين وئريپ اليىنده ن
دوغرولار گۈترولوب شعىرىن دىلىنده ن !

۳۴

دونه ن كى دفترىن ايتىرېب روزگار
قىشىن دامارىندا باهار قانى وار
كؤكۈنده بىتىرېب شوۇلۇرین چىنار
ايшиق عرضە يازىر ظولمت شاهينا
زامان نىڭراندى سون صاباحينا

٣٥

صوبح ، شرقى ايتيرىب. ايشيق، گوندوزو
داغا قَرِيب گلىر دريانين سؤزو
دستماز گئرمە مىش گئجه نين اوزو
دارىخىر يول لاردا نورون نفسى
قارانلىق قوردونون او جالمىش سسى!...

٣٦

قَزَه ل اينجى كيمى داغا جاغلايير
پاييز بولاغىندا باهار آغلائير
بابا! ائل قوجاسى ائل سوراق لاير!
فيكرينده كىشنە يىر بىر سردار آتى
او قوجا ، قارقىشلىر عومرو - حياتى

٣٧

خالقا شفا قىلىر فله ك حكيمى؛
نيشانلى عزراييل جان آلان كيمى!...
 DAG لارا سؤيكتەنمىش نوحسوز بىر گمى
او هوندور گمى ده بىر آللاد اسىر !
اونون قول لارينى زنجىرلر كسىر !

٣٨

شىخ بابا ! بولودا سجدە گاھ ياساق
آللاھى آغلايان بو داغ لارا باخ
هر گون صوبح نامازى قىمالى بير چاغ
آللاھ لا دؤيوشور او ، ناماز اوسته
آللاھ قانى تۈكۈر جاناماز اوسته !

٣٩

قانون اۆزو بئله، يول اۆزو بئله
تانرى اۆزو اۆزون سالميش موشگولە
قارانلىق بير ايدىر؛ ايشىغا تىلە
بوردا ايشيق ياددىر، ظولمت آشىنا
بىر قَرِيب قوش قۇنموش آللاھ داشىنا !

٤٠

سبب سىز دئىيل كى، قارا گئىيىب گون
ساوالان - سئحرآما گۈتورموش بئر كون
بىر شهيد آللارىن قىرخىدىر بوجون
دؤز كى، آل او فوق لار آذان دئىه جك
آللاھىن قاتىلىن، بىر «آل» دئىه جك.

٤١

باخيرام ساحيلي قانلى دريابا
بىيخىلىپ آلاھ غسل وئريلەن چايا
بىر آى يىن قېرى دىر، او اوجا قايا
ظولمت دىر. دونيا لاپ ديوانا آغلىر
شىطاندا قوشولوب اينسانا ، آغلىر !

٤٢

اولدوز نه گۈزلورسن او فوقدا ؟ باتىل
هامى عبادتى تورپاغىن باطىل
آلالاهىن كلامى آلالاھا قاتىل!...
بو «يئر»- يىن قبلەسى ازىزىدەن كىجدى
هر شىطان المى ، بىر پىر آغاچدى.

٤٣

دوزدور پىسە چىخمىش شىطانىن آدى؛
تورپاق معىمادى ، تورپاق معنادى
تورپاق ھم نىروددور، ھىمە موسادى
تورپاق گاھ ايشيق دىر، گاھدا كى ظولمات
بىر گۈزو اولومدور ، بىر گۈزو حيات

٤٤

تورپاق، گاه آللەلا نامازا دورور
 گاه دالدان آللەها بىر قىلينج وورور
 هله ده گونشىن دؤش لرىن سورور
 بو سود امە ر كۈرېھ، آنادان باشدى
 بعضاندە آللەها آتىلان داشدى !

٤٥

آمما بو حكمتىدە سىرلى سۆزلى وار
 تورپاق چاپار آت دى ، اينسان حوكىدار
 بىلەمەرە خىلقىتىدە بولۇشىن ئىچە قومار!
 دونيا بىلەمە دى كى نە اولدو قافىل!...
 اسرارى آچاردى، اۋزو بىر قىفيلى

٤٦

شيخ بابا ! زاماندا ، آذان گۈرۈرە م
 گونشىن اليىندە قرآن گۈرۈرە م
 سەحرى آخشام تك آل قان گۈرۈرە م
 بىر اود ، آللە ئوين ياخماق اىستە بىر
 دريالار، چاي لار تك آخماق اىستە بىر.

٤٧

گؤيون اولدوز قالمىب سول طرفىنده
اينسان لاردا دوروب شىطان صفىنده
آللاه، او جبهه نىن دوز هدفىنده ! ...
من راضى دئىيلە م حاق گول لهلە نسىن
آللاھىن باشينا گوللە الله نسىن !

٤٨

زامان نه بىلىرىكى، من حاققا قولام
كۈرپودە ن كۈرپويم بىراوازاق يولام
نه اولسون كى ايندى ائلە م ، يا قالام
منىم حقيقىت له توتموش اولفتىم
روزگار ناما زىدىر سۆزۈم - صۇجىتىم

٤٩

دئونە رلر قبلە مە بو قبلە گاھلار
گلرلر يولوما ايناد آللاھلار
قارالار قاپىمدا قارا گوناھ لار
اثرسىز سۆزلىرىم، اولار اثرلى
شعرىمىن هر بئىتى ، آلماس كىسرلى

٥٠

بابا ! كوفر سانما سؤزلريمى سن
بو دهلى دونيانين آغىل لى سى ، من!...
كوسموش قانات لاريم قوجا گوئى لرده ن
هله بو ئولمته شوكر ائتمە ك گرە ك
صاباح ، بو قارانلىق بلکە ايشيق تك !...

٥١

بو روزگار قاپى سى ، بو دا كى كىلىد
قيشىمىز قهرمان ، يازىمىز شهيد
بو نئجه دؤورانيش ؛ ايمامى يزىد !
آللاھلىق ائيلە يېر اينسان اينسانا
سيلاح لار قان آغلىر تؤكدوگو قانا !...

٥٢

حاق نه دير، تانىمير هئچ قلم قابى
اييرمى آليبدى ئولمون كيتابى !
شهرە شرابدى كندىن عذابى
دوشمور تندىرلىرين يادينا اىستى
اوjac لار ذهنىنده ناغىلدى توستو .

۵۳

بىزى يولدا قؤيموش دومان گۈزلو قىش
بو روزگار دئنگە سى يول - يول يورلموش
منىم ياشىم آلتى، يولون كى آلتىمىش
أولوم، هاوالاردا نفسلى گلىر
چىكىنىمى عزراييل الى سىلکە لىر.

۵۴

أولسە مەھ قىش قوردو اولايان آخشام
بىليلە م دونيانىن هاراسىندايام
سۇئىنم بىر ايشىغام، آخىشىم لام - لام
كفن لى دىرى يە م ؛ أۇلۇموم ساختا
يورغۇن مئىيدىمە ن، خوفلانىر شاختا !

۵۵

عزراييل اىستە مير اۇنومدە ن قاچا
يئل آچىر شعىرمى، باخ، بوغچا - بوغچا
يئل دە دولاشدىرىرىر يولوما پاچا
زامان، نه بىليلە كى آرخالاندىغىم
نورولو بىر او فوقدو، ظولمته قە نىم

٥٦

يولوما داغ قىزى بولاق گتىرير
 تورپاق ، آنا روحولو اوچاق گتىرير
 گونش گلىن لرى چيراق گتىرير
 دئمە رەم يول منى يوردو - اينجىتىدى
 هامى يولداش لارىم قايتىدى گئندى! ...

٥٧

بو يول ، سحر سسلى آللاد آذانى
 ايشيق آنا سى نين نىگران جانى
 مىلييون كەكشانىن قىزىل ديوانى
 هر كلامى ، ايشيق كۆرپولو بير چاي
 يازى نقطه لرى، اون دؤرد گونلوك آى

٥٨

من كيمەم، گئى لرين بير گوشە سىننە!
 بلکە دە آذانام آللاد سىسىننە! ...
 قىلىرام ناما زىن ، كافر كسىننە
 منىم پىش ناما زىم بير باكىرە قىز
 جانا مازىم گئچە، مؤھوروم اولدوز

۵۹

ظولمت آغىرلىقى دىزىمە دوشور
آللاھىن گۆز ياشى گۆزومە دوشور
بو آيە لر هاردان يازىما دوشور!
باشققا كس دئىيلەم ، من ده بىر بىشـ
بو گون بىر شىطانام ، صاباح پئىغمبر!

٦٠

قـزه ليـم آللاـھـىـنـ قـلـمـينـدـهـ دـىـ
آللاـھـىـنـداـ نـاـشـىـ شـعـيرـىـ مـنـدـهـ دـىـ
اـوـنـلاـ شـعـرـلـهـ شـمـهـ مـيـزـ بـيـزـيمـ گـونـدـهـ دـىـ
مـيـنـ يـايـ يـيـمـ بـوـكـولـورـ هـرـ بـيـرـ اوـخـونـاـ
قاـفيـهـ تـاـپـمـيـرـامـ شـعـيرـيـنـ چـؤـخـونـاـ!

٦١

منـيـمـ اوـتـوزـ ايـكـىـ هـامـىـ الـيـفـ - بـامـ
اوـنـونـ اوـتـوزـ مـيـلـيـوـنـ،ـ آـرـتـيرـداـ موـدـامـ
قـلـمـىـ سـحـرـدىـ،ـ دـفـتـرـىـ آـخـشـامـ
هـرـ بـيـرـ سـوـنـوـ اوـچـونـ بـيـرـ اـزـهـ لـىـ وـارـ
اوـ،ـ منـ دـئـيـيلـهـ مـ كـىـ بـيـرـ گـۆـزـهـ لـىـ وـارـ!..

٦٢

منه قَرِيب گلير آللاد آللادى
آيرى بىر قاپى دى اونون درگاهى
مندەن نىيە اوzac شاهىمەن شاهى
هانسى تكبيرلرلە اونونچۇن ناماز؟!
او، آللاد اولماسام، آللادىم اولماز!...

٦٣

آللاد لار آللادى؛ سؤز سادا دئىيل!...
اونون جان آلانى نىجە عزرايىل؟
هانسى پىيغىمberه او، لاب چۆخ مايل؟
اونون نه معنادا حياتى واردى?
هانسى بىر آللاد لا شاه - ماتى واردى?

٦٤

اونون دونياسىيندا حاكىم ليك ياساق
جهنّمى ، بىزىم جىننە قاباق
قىشى، گول اتك لى يازيمىز ساياق
او يئرده قارانلىق ايشيق دان يوكسک
ياشاماق معنالى ، خاليق مخلوق تك!

٦٥

كيم بىلمىر تاخت كيمين، تاج كيمين كى دير
عومور قاپى سىندان مىنه مىن گئدىر
عالىم خالقىن، مخلوق عالمين كى دير
او يئرده، شىطانىن باغى باهارسىز
اينسان سئومە زلرىن آغاچى بارسىز

٦٦

آللاھ، معلّم دير او كائنا تدا
مخلوقسا علمىدىر معنوياتدا
آغىل قوجالارمى بئلە حياتدا؟!
نه گىزلى كىتاب وار، نه گىزلى آيە
هئچ شاعير تانرىدان ائتمىر گلایە

٦٧

آخر، چاي لارىندا حكمت باخىشى،
سینه سى ۋەزە لى بولود ياغىشى
هر كندى - شهرى آنا ناخىشى
اوردا يالانچى لار دېيىل رستكار
قارانلىق قولونون ساعاتى ، قومار.

٦٨

اوشاقلار ، آللاهين قان قارداشى دير
شاعير، سؤزلرىنин قلمداشى دير
هر آى، اوْزگۈيونون قلم قاشى دير
منىم شيخ بابامدا ايشيق حياسى
حىكمت ثرياسى ، آللاد عصاسى

٦٩

بابا ! فلك آتى يەھر آختارىر
گونش ، پاك سود امهن سَحر آختارىر
هنر ايلاھىسى ، هنر آختارىر
تانرى ائلچى لرى، گوناھكار- ناپاك
عصرىن سلطان لارى، شاھمارلى ضحاك !!

٧٠

ايىدى اژدهالار يىددى باشا يئوخ
مئىيل گؤستىريلر يئتمىش باشا چؤخ
دنىز وارلىغى يلا قارىن لارى توخ !
ايىل لردىر توتموشوق نفيت آزارى
نفيت دىرى سىدىر دونيا بازارى !!

٧١

شىكارچى قوشويوق ، بول ده نيميز وار
يواسىز دئىيليك ، وطنيميز وار
تورپاق ، تابوتوموز. گؤيىموز ، مزار
اوْچو اوخ يontaير لىلئى يىمىزدەن
او اوخلا آلاجاق بو جانى بىزدەن !

٧٢

اوْچو، چوخاسينا ياماق تىكىبىدى
شيطان ده رى سيندەن پاپاق تىكىبىدى
اۋزونە بنزَر بىر اوغلان اكىبىدى
اونوندا سىلاحى چؤخ مهرباندى
باش شكارگاهىنин آدى ، جهاندى !

٧٣

دئىيل هئچ كىمسە نىن اعصابى راحات
شيطان قىزىلچاسى توتوب جماعات
ھر طرف قورخولو ، ھر طرف دەشت
اۇلوم ايتى بىزى زاغ - زاغ اسدىرىر
كور - كوچوك لرىدە قولاق كسىرىر!!....

٧٤

بابا ! تورپاق ، گونون قاتيل بالاسى
قارانلىق قوردونون قودوز تولاسى
ايام قتلگاهى ، يزيد قالاسى
سووالسىز گوناھدىر بو قانلى چشمە
سَحر سَقايسىدىر ايلان لى چشمە !

٧٥

آرتئستى دَغل باز بير سينمادى
شنبە - چَرشنبە سىز قارا جومادى
معناسي آممالي زور معماّدى
آرخادان آللاھى داشلىر دال با دال
قُمارباز شيطانىن اليىنده ، تك خال ! ...

٧٦

گؤى لرين آچارى ، منيم سس لريم
آللاھين چيراغى ، آغ نفس لريم
خيلقتين دستانى ، همن درس لريم
شيمشك لى شعيرلريم ، نور ياغيشى دير
بير گنج پئيغمبرين كسيك باشى دير ! ...

٧٧

صوبحوم نورقاپى سى آچار آخشاما
من له آچيق - آيدىن دانىشىر سما :
نه خىلىقت اوگىتى دىر، نه اينسان دوغما
هامى يارانيشدان ، آغىل ايشيق لى
آغىل، تانرىيداندا چوخ ياراشيق لى

٧٨

او، ايشيق گۈزونه چيراق لا وارار
خىلىقتىن بويوندا آللادا آختارار
اولار ، شيطانلادا قۇمارا وورار
بو چيراق ، اوززوده ظولمته دوشە ر
قارانلىق تورونا بودا ايليشە ر

٧٩

ايىساندا - آغىل دا - ظولمته ماتدى
بو خىلىقت ، يىيە لى - يىيە سىز آتدى
قارا اولومودە يئنى حياتدى
بىر شاهدى، عمرىونون پادشاهى يؤخ
مىشرقىدى - مغربىدى ، سحرگاھى يؤخ

٨٠

بابا! او زون عومور، مختصرلى دير
دونيانين شربتى چوخ زەھرى دير
عومر آتى سكسنده لاب يه هەرلى دير
او آت قاپى - قاپى دولانىر - گزىر
او ستونه هر كيمى ابىد قالخىزىر!!!...

٨١

اۋزونە قايتارىر ھر نورو بو يول
ھر قارا يازئ يا حۆكم ائدىر: پوزول !
تانرى قارى سىندا ، قىلا بىلىر دول
ايىسان ، دانىشىق سىز - قرار سىز مەحکوم
معلوم كى حكىمتىدە كىمدىرمى حاكىم ؟!

٨٢

دئمك، ھر ايىسانين قاپ - قارا ياسى ،
روزگار آيە سىدىر ؛ حىات بوياسى
داھى ، قاپى دئىيل انسان دونياسى
عومور باغلى دئىيل سون كى بىر وارا
يۇخ، يىنە قايىدىر او يۇخلۇق لارا.

٨٣

نه بىلىم، دئىيرلر شاختادىر، قاردىر
آمّا منىم اوچون قىشدا باهاردىر
چون كى ، وارلىق لارىم، او يؤخلوق لاردىر
بىش آت لارىيلا يول لانمير آتىم
بىر آللە قوشويلا توتموش اولفتىم.

٨٤

هر آستانا قَرِيب ، هر كوچه قَرِيب
دونيا ، نه دردى وار منه گۈندە رىب
گۈنش ، سَرْچىنېمە توى شالىن سَرِيب
بو گون ، او گونشه ار آختارىرام
بىر دئىد آستانالى « در » آختارىرام

٨٥

ياتماز عصىرلىرىم ، او ياغىم اولسا
تاپارام آللەھى ، چىراغىم اولسا
كەشكشان - كەشكشان آياغىم اولسا
حىمت قوجاسىنinin ساخلارام الين
او خورام دفترىن ، بىلله م عملىن

٨٦

دئىهره م : اى آت سىز - حيات سىز قوجا
قلمى اوْزگەدەن ، بوسات سىز قوجا
ايلى سىز - آى سىز - گون سوز - ساعات سىز قوجا
نچون آرامىزدا گرە كدى پرده ؟
ايشيق آناسىنин مزارى نرده ؟!

٨٧

بو پىشەن - اندىشەن بس نىيە تكدى؟
سنە كيمسه مدد ، كيمسه كۆمكدى؟
آچار سىز بو كىلىد ، نەيە گرەك دى؟
باخما ، داهى - باشقا ، آل قۆيدوغۇن ايش
حدسىز عالمىندهن خىالىم گئنىش

٨٨

هانسى نجوملاڭلا قورولموش چاغىن ؟
نىچە سئوگىلى يە گولە ر دوداغىن ؟
نه تور ياخىنلاشار سنە او زاغىن ؟
چيراقى چيراقلى ، او دو او جاقلى
شاللى تاجىدارسان ، يا كى پاپاقلى ؟

٨٩

نه لر چون گئردوپون ايشلىرىن عشقى ؟
معلم تاپشىرمىش بو خىلى مشقى ؟!
اودلارا آتلينا دفترىن كاش كى !
آلېشىب ياناسان ، گئرەسەن نه وار
سون كى دفتر ووپۇن سۆزلىرى ، يانار!

٩٠

نه دئىرددور ، نه اوڭ دئىرد ، نه دؤخسان ياشىن
اوستاكار ناشى سان ، سئحىرلى ، ايشىن
بىنان ، چتىن - دئىير، بو تەمل داشىن!
گلىشىن اولماسىن گئچمىشىن كىمى
باھارىن اولماسىن بو قىشىن كىمى! ...

٩١

دور قوجا ، بو پاسلى سازىن كى دەمدە
گىزلى عالماين وار علوى عالمە
من شعر دئىيم ، سن چال سازى « دىل غم » - دە
ھر دئىرد بوجاغىنى ياخاق عالماين
شاھ دروازاسىنى يىخاق عالماين

٩٢

بىرئىلى ظن ائدە ك ؛ اوذاق يول قاچاق
دونيا گۈزەلىنىن يايلىغىن آچاق
حىكىم، آتىمىزىن بويوندان آلچاق
دوزەك گۈنىش لرىن سۈزلىرىن نظرمە
گۈي لر قۇناق گلسىن بىز اولان بىزمه

٩٣

دئىيە رەم : دور پوزاق بو وارلىق لارى
بىر يولدا او دوزەك بىز بو قۇمارى
وئرەك او ئۆزگە سىينە هر اىختىيارى
گۈرەك ، قارانلىق لار نىچە دىرچە لىر
ايшиقلار قولونا داش هاردان گلىرى!

٩٤

نه اولسۇن ، قورلۇشۇن قارا گوجو وار !
هر دولاشىق ساپىن ، آخرىر، او جو وار
رياضى نىن بىرى - صفرى - اوچو وار
آخرىكى ، هر بىر داش بو دووارىندىر
آچىلماز سووال لار ، يۇخلوقلارىندىر ! ...

٩٥

شىخ بابا ! هىجران لى سَحر غمى يه م
درىما مسافرلى بوم - بوش گمى يه م
آللاھى غىب اولموش زامان كىمى يه م
ايتىرمىش ازلدە ن سؤزلىرىم منى
آختارىير تاپمايير گۈزلىرىم منى

٩٦

ترانهم او جالمير ، آللاھ دارىخىر
ايستىرەم ترىپە شە م ، يول منى يىخىر
باخ كى، سؤز دونيامدا معنا كىرىخىر!...
كؤويە فيكىر ائويىمەدە ن چىراق وئرىرە م
اوزاقدا كى آتا يول گۈندە رىرە م

٩٧

دوغولدو م ؛ حياتىم يؤخ اولان يئرده
يىخىلدىم ؛ آستانام ياخىلان يئرده
سۇندوم ؛ قارانلىقلار چؤخ اولان يئرده
او گۈزە ل ، كىمييدى منه قاش آتدى!
فلک دە قلىيمە غىن بوشالىدى!...

٩٨

باخ ، يئدى اولدوزلۇ او داغدا ايتدى
عومرون ياخىن قوشۇ او زاقدا ايتدى
بىر آنا سئودالى او شاقدا ايتدى
يازا كفن ائتدى پايىز آل شالىن
اولدو بو اوجاغى ياندىران گلىن

٩٩

گؤيون ضمانت سىز ايلدىريم لارى
يىخدى بو اوردودا گۆر كيم سردارى !
آماندا ساخلا مىش يالنىز « انصار » - ئى
نه بىلىم ، بلکه بو قارا دؤورانىش
انصارچون طوفانىن - سئلين ساخلامىش !

١٠٠

شيخ بابا ! او زومو او زه با غلاديم
يوز مين بند كتابى يوزه با غلاديم
گؤى لرى توبا يئوخ، سۈزه با غلاديم
بىلمە دىم فله يىن آتى آخساقدى،
قاپى سى تاي كىشدى ، دامى آلچاقدى !....

پايىز - ١٣٨٥

يارپاق سسلى

قوى تؤكولسون يارپاق - يارپاق عومروموز
ايستهمهدىك بو منتلى باهارى!
بوترانه بولاغيدا بيزيمدير
بىر نغمه ليك بو بولاقدان اىچ بارى

نه بولاغى، نه بوداغى دانلا، هئى!
نه شعلەنى، نه اوچاغى دانلا، هئى!
فلک كىمى اويونجاغى دانلا، هئى!
او، پايىزا نذر ائيلەميش چىنارى

آغرى اولوب دوشىمە سازىن تىلىنە
سنى روزگار قريپ ائتدى، ائلى نە؟
آرزووم قوجا، آاما بنزير گلىنە
دئمك بىرگون بوموش يولون چاتارى!...

يارپاق سسلى بو باغادا الوداع
غروب سۈزلو بو چاغادا الوداع
آنا حىسىلى اوچاغادا الوداع
اوج عزرايىل، قاناتىمدان يوخارى!...

قىزىل قاپى

يؤخسول قاپى آرخاسىندا اولان اىستى اوچاقلى بىرائو، قره داغىن مئشە پارا اطرافىندا اولان كىندرىن بىرى سى (اوسكولو كندى) اىكى اىستكلى آر - آروادى قويىنونا سىخىبىدىر، هر اىكى سى جاواندىر ، ائوسە داها يؤخسول، ائوين كىشى سى آرتىق خستە دىر و حكيم يؤخدور اونا علاج ائدىسىن، ۱۳۵۴ گۈنش اىلى باهار فصىلى دىر.^۱

ائوين يؤخسول قادىنى حيات پىجرە لرىنин قارا تاغلارندا داها آرتىق تانرى سىزلىك دويياراق ، قارا ئۇمرە تىلى وئرمە يە تلاش گۈستىرىر :

گولناز:

قىزىل قاپى، قىزىل جفته ن سىس لە نە
سود امە رى آللاھ اولان بىر نە نە
بو اوچاقدا ايشيق شعىرىن ائيرە نە
كورسوموزون سول تايىندا ساچ هۆرە
كئورپە سىنه بىزىم ائودە سود وئرە.

عزرايىلى آغاشلايا - داشلايا
گلىن ئۇمرۇ او تازاشدان باشلايا
بى آلماسىن گولە - گولە دىشلە يە
يار سئاكاهىن سئگاھلايا ازبرە
درمان قىلا آغرى ارا - دردلەرە

۱- بو واقعىي حادثه نى حورمتلى شىرى جنابلارى منه تعرىف لە مىش.

بىزىم باغچا گولزار اولموش ؛ بولبول يئوخ !
عئمرۇن يولو ھامار اولموش ؛ منزل يئوخ !!
على يئتىر ايمدادىما ؛ دول دول يئوخ !!!
يالواريرام آgam شاهى حىدرە
قدە م قۆيىسون بو كومە يە ، بو دەرە

سَدُولْلَا:

گولناز! قاپىم كۆزو سۈنۈمۈش كۆمۈردو
اولوم قوردو دىزلىرىمى گمېرىدى
دردە دوشىمە ؛ بودا بىللە عومۇردو !
بىر يومروغۇم ، آللادە قىدىن اىيە جە ك
بىر يومروغۇم ، عزرايىلا دە يە جە ك.

عئمرآھوسى قاشلارىندان وورولوب
بىزىم اوچاق داشلارىندان وورولوب
حىدر آتى قىشلارىندان وورولوب
توش قىلىپىدىر اورە يىمى بوش توفىك
سىنه م اوستە نفس وورور آغ پىنگ

دارتىنيرام آلالاهلارين اوستونه
 هئچ بىلمىرە م قارا دردىن قىسى نه !
 بو كومە دە تويدو - بىلمە م - ياسدى ، نه ؟!
 داغ گەمى سىن غرق ائندى بولك
 درد اوئوندە دايامىشام داغلار تك !

گولناز:

سەنین سىسىن، بو قاپى نىن آچارى
 سەنین سىسىن ، دومانلى گۆئى اوچارى
 سەنین سىسىن ، قلب ائوييمىن قوج ارى
 بختى جاوان ، شالى كوهنه گلىنە م
 گۆز ياشىيام ؛ چتىن ، گۆزدە ن سىلىنەم.

پادشاھسان اورە يىمە - عۇمرۇمە
 درد ايلاندى ، درد عقربىدى . اينجىمە
 يالوارىجى قالدىم هر بىر حكىمە
 ناماز اوستە جانامازىم بوكولدو
 حاق قاپىسى قارقىشىملا تۈكۈلدو.

سَدَاوَلَةُ:

مین باغىدىم، يوزمین بوداق، بىر يارپاڭ
اوجادايدىم ، پايىز آلچاق ، قىش آلچاق
خزان - دئمه - بو باغىدا ووراجاق !!
من بوداقدان آلينارام، سن ساغ قال
ائويمىزه - كومه مىزه اوجاق قال

درد قلبىمە دوشمان كىمى هىجومدا
زنجىرلە نميش قووْوَتىمده - گوجومدە
اوره ك - اوره ك آچارلار وئر آچىم ، دا
ياستىغىمى نه نه م قىلىر زيارت
دعالاردا دَرَدَلَرِيمدە ن خجالت !.

گولناز:

بو اوجاگىن كولو منم ، اودو سن
بو حياتىن آجى سى من ، دادى سن
اولوم وارسا، تانىشى من، يادى سن
من قؤىمارام مندە ن مين باغ آلينا
بىر عشقىمە ن يوزمین يارپاڭ آلينا

پاييز گلسه، بايراغينا يالواررام
اوْز عشقينين يارپاغينا يالواررام
اوْزو گئچمه ز، ياراغينا يالواررام
كؤرسەم اوخو قورتولوبدور يايىندان
ال چكە رەم، جان چكمە رەم اوپوندان.

آخى، من بيرآنا - سئوگى - لايلام
دومانلى داغ قاياسىندا هما يام
جاوان گلين، آمما پىرەم - قوجايم
آغ شالىمى نذر ائتمىشەم اوچاجا
ناماز شامى بورجوم واردى بوجاجا .

سَدُولُلا :

آجي بىتدى بو باخچانىن آنارى
بوز باغلادى بو اوچاغىن يانارى
كافر اولدو سئىيدلرىن چىنارى
قيش ايلانى چلان باهار ؛ عۆمۈر اولدو
جان نىڭارى لاپ جانىندان وورولدو !.

قىزدىرمالى قىزىلچايا آشنايام
چوبانلارىن توتە يىنە تئشنە يەم
نىيە گە كە عزراييلا هۇشىنە يەم !
اولدوز كىمسى ، بىر آى كىمى باتارام

دومان - دومان ذرد داغىيندا ايتىھەم .

قىزىل قاپى آچىلىر آستانا - آستان، ائل آغ ساققالى احمد دايى سالام -
دىئىه، ايچە رى وارد اولور. خىلى چكىش - بركىشىدە ن سونرا سعداوللانى بىر
خىئيرخواه اينسانلا بىرگە ايش لە مە ك قصدى ايلە تبرىزە مسافر ائدىرلر.
سعداوللا اوزون مدت تبرىزدە قالارگى اولور. گولناز، قاپى قەم لرىنده قويلانان
جانينا سىزلايىر آخشام - سحر .

گولناز:

اوzac يوللار سىيم - سىيم سؤكدوز تارىمى،
آللاھ سؤزلو - آللاھ گؤزلو ارىمى
منىم ھامى دؤولتىمى - وارىمى
ايشيق لارا - گونش لرە نذر ائتدىز ؟
آللاھىمى پېغمىرە نذر ائتدىز !

درد اىّوبى ؛ بىرساغالماز خستىيىدى
كاش عزرايىل جانى مندە ن اىستىيىدى
او كىئتمە دە ن ، بو ائودە جان اوستىيىدى
 يوللار ! ائۋى اوچاغينا يېتىرىن
بو قاپىنى اوْز تاغينا يېتىرىن.

قىزىل قاپى ، آيه يېتىر يازىما
يئنە شئح لە ن پايدىزىما - يازىما
زامان اوغلو ائلچى گلسى قىزىما
سارا باجىم هۆرە ر اونون ساچىنى

يۇوا باغلار خان چوبانىن لاچىنى.

گولناز خانىم اوره يىنە ترانە اوخويما - اوخويما عۆمرونە سىزىلتى لى آغلايير، او ئوين قاپىسى بىرده آچىلىر، آرغالى كىمى جاوان بىر خانىم مەربان باخىشلاربىيلا و اينجە سىسى ايلە گولنازى آگاه سالىركى او خئيرخواه جاوان كىشى شهردە ن قايدىدىرى.

گولناز خانىم او دە م ائيلە حساب ائدىر كى، آللاهىن سلطان قىز مەلکە سى اوونون اوچون بېشت وعدە سى گتىرمىش .پالتارى داها كوهنه و يار - ياماق لى و احوالى داها پوزغۇن او گلەن كندىن اورتالىغىندا او خئيرخواه كىشى نى تاپاراق سوروشور: «منىم او خستە كرمى مى هارا لاردا قؤيدون گلدىن؟».

آنjac، كىشى سىينىن اينانىلماز حالدا ساغالماسىنин خبرىنى باشا دوشوبىن، او جاوان كىشى نى دُعا - سانا ائدە رەك، دئىير: قارداشىم نذر ائتمىشدىم كى آريم ساغالارسا بىر پۇنزا(بىر شوشە) نفيت مچىدىن چىراغىندا ياندىرام و او نذير يانىب قورتولانا قىدرە گۈزلەرىم آغلايا.

گولناز خانىم، سئۇينجەك ائوه دئنەرەك آخشام اولمادان نذرىنى ادا ائدىر: مچىدىن چىراغىنinin شعلە سى ساكيت منبىرى قىزىل شعلە لرى ايلە چولغامىش ، كندى سكوت بوروموش، گولناز باشىنى مچىدىن آستاناسىندا قؤياراق بىرىم - بىرىم گۈز ياشى تۈكۈر، چىراغىن شعلە سىينىن عكسى گۈز ياشىنىن داملارارىلا آخرى، گولناز داها حددتلى آغلايير، اوونون گۈز ياشلارى مچىدىن آستاناسىندا بىر بولاق آخرىمى ساياق وريان آچىر، سئودالى ملاكە لر تانرىيدان اىزن آلاراق، او يۇخسۇل گلەنин تاماشاشى قرارىندا گلىب مچىدىن ائيوانىندا كومە وورورلار.

صوبع اولمادان او گلەن مچىدىن آستاناسىندا يوخۇ آپارىر، كند اهالىسى بو اينانىلماز دُغانى و بو حرارتلى اىستەڭى باشا دوشەرەك گۈز ياشلارى آرخ دوزە لدە ن او گلەنин اطرافىنى آلاراق صوبحون چاغى

اونلاردا آغلاشىرلار، بو آغلايش هاواسى سحر چاغى گولنازى هاراسان ائدە رە ك
يوخوسونا حارام قاتىر.

او گلىينين گۆز ياشلارى - ۋەزەل لى
تۇرپاغىندا بازوسونا قازىلەميش
معنا بىللى، كلام بىللى، سۆز بىللى
آللاھىندا دفترىنە يازىلەميش

دئمك، عشقىن عظمتى وارىيەميش
هانى ايندى او فداكار اينسان لار؟!
آمان آللاھ، تبرىز - تهران - مشهدده
أرى ساييمير بى اعتبار اينسان لار

بو يېرلەرde آپارتىمان - ساختمان
قىزىل - آلماس - بانك حسابى؛ پول - زامان
آروادلارى كىشى لره باغلايان!...
ناغىل اولموش او دوز ايلقار اينسان لار.

نه آستانا مقدىسىدیر، نه قاپى
كىشى دىنسە؛ آرتىشت آرواد شاپ - شاپى!...
دەدە جىيىن مۇتاد اوغول چاپ - چاپى ! ...
دردى - غمى قىلىميش زومار، اينسان لار !

بو داغين

باھار قىزى بولاق ايله دانىشىر
چوبان اودو او جاق ايله دانىشىر
ياخىن يوللار او زاق ايله دانىشىر
گۈزل لرين نظر يىخدى بو داغين!

دومان آتى گلىب داغا گىلىئە
قايا لاردا، دستان آچىپ فله يە
بىر سوروسوز اوْ ملە يە – ملە يە
دىئير، هانى تاجى – تختى بو داغين؟

قوجا او وچو عومرون شاهىن آختارىر
داغدا اىته ن بىر سئگاهىن آختارىر
آللاھىندا، باخ، گوناھىن آختارىر
شووكىتىنە كىيم بىد باخدى بو داغين؟

تنها قارتال يو واسينا باش چكمىر
ائىل قوجاسى او باسينا باش چكمىر
خان چوبان دا ساراسينا باش چكمىر
مزا لارنىمىش سان باش بختى بوداغين.

سازىن سؤكۇر هر بىر اويماق، هر كومە
آللاھ باتىپ او بى قەمە، ائىل قەمە

تاماشالى بو دردلرده ن چوخ دئمە
اوره يىنە شىمشك شاخدى بوداغين.

شاعير سسلى آللاد

داغلار، تاختدان دوشە ن بىر شاه كىمىدىر
 يوللار، شاعير سسلى آللاد كىمىدىر
 مشرىق دە كى ايشيق، صاباح كىمىدىر
 هئى قىزىل افۇقون سردارسىز آتى!

ايىسان، عومره - گونه قول اولوب ايندى
 يالان، آن مقدس « يول» اولوب ايندى!...
 تانرى نىن قارىسى دول اولوب ايندى
 بىرىشل تالان قىلىمير يالان شاه ماتى!...

تورپاق ، هر قارىندا مىن تولا دوغور
 مىن تولا؛ مىنىنده او، آلا دوغور!...
 هر واخت تورپاق اىستىر قوجالا، دوغور!
 اونون آى - گونودور، قورون ساعاتى.

عصير شاختالىدىر، قاناتىيم دونما
 روزگارين قادالى داشينا قونما
 حقىقت چيراغىن، گئجه يە دانما

ترپه ن محو ائتمە يە قارا ظولماتى.

او گئدە ن كىشى

يوروولا - يوروولا او گئدە ن كىشى
 پولاد قوللاريندا زورو آپاردى
 يولو يولا - يولا سئير ائدە ن كىشى
 روزگار بوداغىندان بير قىش قوپاردى

اونون پاپاغىندا ياتدى اولدوز لار
 قارانلىق ، بيرتىلدى چارىقلارى تك
 آللاده او كىشى يە يوروولما - دئدى.
 دئدى: يوروولمارام ، يول گئدە م گرە ك

باخدى ، نه قده ركى گۆزو ايشله دى
 گۈردو ، « يول » عومرونە باغلانماياجاق
 يازى آددىملادى ؛ پايىزا چاتدى
 اوشودو يېل لرده ، ياندىرىدى اوچاق

دويمادى آرخادا بير سس - بير سمير
 قورد اولوب اولادى اوئنده كى شاختا،
 يوللاردا قوجالدى اوكيشى دئمه ك!
 قالخدى ذىروه - ذىروه، قالدى اوذاقدا.

كېچە، يوخوسوندا بير آت كىشىنه دى
 آييلىب، گۈزلرى يەر آختاردى
 شاختالى قارانلىق چىخدى يادىندان
 پاپاغىن دىك قۆيوب، سحر آختاردى!...

قارتال قىيەها چكدى سون باخىشىندا
 روزگارا الويدا دئمه ده ن، برك - برك
 باغىردى: داغلاردا شاهلانان آتى
 بو يولدا اوچونجو نوه م مىنە جك!!...

يول كؤچور

عصرىن سىسىز يوللاريندان ايلاھى
قەھرمانى شەھيد اولموش يول گئچىر
اونون قلبىن دانىشدىرمىر قلبى لر
نه سو دىنير، نه دە تورپاق ، يول كؤچور.

ساغ چىكىنىنده آغ زامانىن قاراسى
سول چىكىنىنده قارا سئلين ساراسى
حقىقىنده ، كسىلىبىدى چاراسى
روزگار قىزى باخ ، بىرآياق يول كؤچور!...

بىرايشىقدىر، بودارلانىب ازىلىب
گوناھلارى گۈزلىنە يازىلىب!...
چارە سىزدىر، الى الدە ن اوزولوب
عومر ئويىنده ن چىراق - چىراق يول كؤچور

عصرىن يولو اونا بىرآت باغيشلىر
ھر قوش بىر جوت قىزىل قانات باغيشلىر
علم آللەھى اوزون حىيات باغيشلىر
آيدىنلىقىدىر، بولاق - بولاق يول كؤچور.

بو يول لار

داغ دان داغا چكىلىپىدى بول يول لار
 آمان آلالاھ ، سۇكولوبدو بول يول لار
 آياقلاردا تۈكۈلوبدو بول يول لار
 من روزگارىن بوساتىينا نه دئىييم؟!

من گىندە لى، آياغىمدا يول گىندىر
 داش دايانيير، رىشە دورور، كول گىندىر
 جان تېپەنمىر، آياق گلمىر؛ قول گىندىر!...
 قوجا شاعير حياتىنا نه دئىييم؟!

هاردا قالىب بول يول لارين له سى؟
 منى يىخدى عومرون قارا شلە سى
 يول! هله لىك، من گىندىرەم بئلە سى
 يول قوشۇنۇن قاناتىنا نه دئىييم

يول بختە ور، مندە بختى يانان، هئى!...
 سنه گلىپ يىتە نمە دىيم جانان، هئى!...
 ازە ل گوندە ن منى آتان، دانان، هئى!...
 عومرون بئلە غاراتىنا نه دئىييم؟!

من دئىيلە م «غريپ» ، «صنم» عشقىينە
 اوچ ايل لىك يول لارى گلەم اوچ گونە
 ياز باгинىن پايىز دوشدو پوشگونە
 ايلين بول شوم ساعاتىنا نه دئىييم؟!.

كوراوغلو

خېرىدۇر قوچاقلاردان پاشا بى
سسىن گلىسىن اوزاقلاردان پاشا بى
چىنى بئلده اوشاڭ لارдан پاشا بى
خېرى توتسان، ھاراي لار سال كوراوغلو

صوبەمۇزون تاجىن آلمىش قارانلىق
قورد اولايىر قوزومۇزدان اويانلىق
اف! ... يول لاردا - يووالاردا دومانلىق
دورما، جىنگى بىر ھاوا چال كوراوغلو.

بو داغ لارىن اۆز اره نى يىغىلىمىش
ائىل - اوپالار قولتوقلارا سىيغىلىمىش
قلىبىمىزه ايلدىرىم لر شاخىلىمىش
بىز قوجالدىق، سىنە قوجال كوراوغلو

آراز» ايندى اورتا دئىيل، آرادى
ظالىيم اووچو، گۈردو يىتمىر مورادى
جوپۇرلىرىن سود وئرە نىن اوپۇلادى!...
يۇخلا خالقى ماحال - ماحال كوراوغلو.

بو اوجاغىن هله سۇئىنمز اودو وار
بو تورپاغىن تانىشى وار، يادى وار
بىر آنادىر، آذربايجان آدى وار
باچ دا وئرير، آمان!!... باچ آل كوراوغلو.

دومان

دوشوب اوزو قۇيىلو يال دا – ياماج دا
 داغ لارا آستاجا يئرىنمه دومان
 چوبان لار آه لانير سنى گۈرە ندە
 سن آللاده گۈزىلرە گۈرۈنمه دومان.

نه زىل قارانلىق سان، نه اوزون كۈلگە
 كده رلى آرازىن آھىسان بلکە؟
 توموب ذىروه لرە، بنزە رسن بئرگە
 قارتال لى داغ لارا سىرىنمه دومان.

قىزىل سن، دە يە رىن سىنىن يئرىنندە
 ان گۈزە ل صوحبت سن، شاعير شعرىنندە
 صفاسان، معناسان فصلىين بىرىنندە
 هر آى دان، هر ايل دە ن بارىنما دومان.

مجنون بير بولودسان؛ گؤيىدە ن كوسە لى
يئردىھ سئيرائىدىرسن، سر - سمه، ده لى
چئول لر نغمه سى سن، دنيز قەزە لى
 يول لارين قلبىنە هۆرۈنە دومان.

بىر قەرەيىب، شاختالى باخىشىندا وار
سرىن، نارىن - نارىن ياغىشىندا وار
گوموش سويو كىمى آخىشىندا وار
سینەن قابىق قؤيار سورۇنە دومان.

گون سؤزسوز قالماسىن

قۇوموشام شعير يمده ن ايلانى، قوردو
blkه جئiran لارى قوشما ياشاسىن
هر قوزو مارالى، كۈرپە تىلانى
وورسون عمۇرۇ - گونو باشا، ياشاسىن.

سېھ ندە باھارى چئولە اينجى سىن
نه دومان اينجى سىن، نه داغ اينجى سىن
دەرسىن گول - چىچە گىن لاپ بىرىنجى سىن
 يولۇنۇ اگمە سىن قىشا، ياشاسىن

گون سؤزسوز قالماسىن، روزگار نغمە سىز
سۇكسۇن كىرىيچ - كىرىيچ ظولم ائوين يالنىز
اولسۇن آللاهىندا عشقىندهن تمىز
سېنە لردى جوشما - جوشما ياشاسىن.

آللاه

آللاه، قلبىمизىن او دولو ناله سى
 نامازا او توران آنامىن سسى
 قالاق قوران قىزىن آل ترانه سى
 حقىقت او ئرتولو، جهالت رنگ - رنگ
 بس نىيە چتىندىر آللادى گۈرمە ك؟!

آللاه، يئخسۇل لارين او گۈزىياش لارى
 كۈرپە او شاق لارين قىير داش لارى
 چىركىن سىلاح لارين زور ساواش لارى
 اى سۆز صنعتكارى دايىنما، جارچك:
 بس نىيە چتىندىر آللادى گۈرمە ك؟!

آللاه، «پول» - بانك لارين حساب كىتابى
 قىزىل جام، فوتبالچى، فوتبال جورابى
 فيفا - يارىش - قىزىل او آياق قابى
 آللاه، آفرىقادا بىر پارچا چئورە ك
 بس نىيە چتىندىر آللادى گۈرمە ك؟!

آللاه، بوجور با جور الوان پرچم لر

جور با جور شادلىق لار، جور با جور غم لر
حاكىم لر گۆزوندە جور - جور ضحم لر
اي يازىقدان يازىق اينسان لار، دئمە ك
آسان بير ايشيمىش آلاھى گۈرمە ك!...

آلاھ، عشقىن دانان بير كند گۈزە لى
دوغولدوغو شەھرى ايتەن دە لى
بىر يېتىم باشىندا آتائىنلى
فەله مئيدانىندا دردلهنەن اورە ك،
آسان بير ايشيمىش آلاھى گۈرمە ك!...

آلاھ، كتاب - كوفره چكىلن تارىخ!...
أولوم آيە لرين يوروب - يوزان شيخ
بەشت قاتيل لاري؛ يىخىل، يادا يىخ
بوکولسە - چكىلسە بوقارا اۋرپە ك
آسان بير ايش اولار آلاھى گۈرمە ك!...

آلاھ، گاھ ناغىل دى، گاھدا حقيقىت
آلاھ، گاھ اولومدور، گاھ عمرە زىنيت
اسكى فيكىر دئىيىل، دئىيىل جنایت
يقينه، نه اوچون فلسفە، ياشك؟
آسان بير ايشيمىش آلاھى گۈرمە ك!

داري خما - دئىير

سازا باخ، سؤز تاپىب اوزو چالىنير
 اوھانسى قَزَهْل دير سازى چالىنير؟
 هر ساز اوْزْمَئِھِينه، دوزو، چالىنير
 داغ يولو باخ هله لاب ترانه سيز
 قوجا نيشانلى سين گُوزله بير بير قىز

بىر قىش ياز جئيرانىن آليب نشانا
 داغ لار حسرت شعيري يازىر چوبانا
 يئل قارا نفس دى، چئول گلين آنا
 بوائل ده - اوبادا هر گئجه - گوندوز
 قوجا نيشانلى سين گُوزله بير بير قىز

ياغيش، طبيعته سيني خما دئىير
 بىر يووا، قوشونا داري خما دئىير
 باهار، رسامينا كىري خما دئىير
 گون لر گليلر گئچير، سانكى سحر سيز
 قوجا نيشانلى سين گُوزله بير بير قىز

اف! ... يئنه قلبىمده بىر نغمە ايتدى
چالىنان او سازىن چالغىسى بىتدى
هاردان بىر سس گلدى، هايانا گئتدى؟
بىر من قالدىم، بيرغم، بىر ده كى يالنىز
قوجا نىشانلى سين گؤزلە يە ن اوقيز

سۇمەدەين بۇ قوجالىق

عومر و موزدە ن كۆچ ائيلىھەن
 بىر قىز بىزى گۈزلە مە دى
 بىر شىكارىن اوچ ائيلىھەن
 اۋوچو، مارال اىزىلە مە دى!...
 دىنىز سىس لى، داغ عالم لى
 اىيچىن اودولو، اوزون غەلى
 كوسىمۇش قلبىن نغەمە لىردى ن
 «شاعىرنە تئز قوجالدىن سن!»^۱

يۇواسىندا اىلان ووران
 بىر قوش كىمى قادا لاندىن
 جان وئرمە دىن هر يارا يا
 چون ائل - تورپاق اولدو آندىن
 بۇ آجيغىن گلن روزگار
 هر آجيغى سىنە ن آچار
 بومعنانى دويور وطن
 «شاعىر نە تئز قوجالدىن سن!»

^۱ - تكرار اولان بومىصراع آدلىم شاعير صمد وورغۇن داندىر.

ترانه سىز بير قىزىندا
قايفىسىنى چكىن اولدون
بىر گئجه لى گوندوزوندە
وھشتىنده ن جان قورتولدۇن
پايىز سازلى بوقوجالىق
سنه دئمير آيدىن - آچىق:
آل وورمادان ساچىنا من
«شاعير نه تئز قوجالدىن سن!»

اۋزون قالدىن شاختالاردا
اوجاغىندا ائل قىزىشدى
سنه تاي بير گؤى چىناردا
بوداق - بوداق قىرىلەمىشدى
لام باخىشىن؛ سس سىز آراز
قوجا آرزوون؛ دومانلى ياز
اينجىك ليدىر سازىن تئل دە ن
«شاعير نه تئز قوجالدىن سن!»

بوائلىنده وفاسى بولى!
اوْز اوْدوندا اوْزو يانماز
سنله چاتار شان - شهرته
آمما سندە ن سۆز ايناماز!...
بىر غريب سن؛ بىزيم يېرىلى
اوذاق يولسان، اعتبارلى
سوروشمايير گئدىپ - گلن
«شاعير نه تئز قوجالدین سن!»

منىم ترانە م

ايستيرىسن عومرومە باهار باغيشلا
 ايستيرىسن گۆزۈمدە بىر چىراغا دؤن
 ايستيرىسن قلبىم تك ھم آلىش، ھم سۈن
 من سنىن عشقىنى دئونە ن دېيىلەم
 بومنىم ترانە م، سنىن اوچۇن غم.

يئىل سن؟ پنجرە مەن دول اوطاگىما
 سئىل سن؟ داشدان - داشا چىرپىبىسان منى
 گۈل سن؟ درىلىپىسىن باهار آى لارى
 تىلسىن؟ دارامارام بىرداها سنى
 سن سىزدە من اوچۇن گۆزە ل دىر عالم
 بو منىم ترانە م، سنىن اوچۇن غم

بو، عشقىن فىنى دىر؛ عاشقىن گوجو
 سنى من دونە ن كى اۋزۇم گۈرۈرە م
 هاچان دانىشىرسان، هاچان دىنيرىسن
 سۆزۈنۈ اۋزۇمۇن سۆزۈم گۈرۈرە م
 بوندان بئلە سنى يازاجاق، قلم
 بومنىم ترانەم ، سنىن اوچۇن غم.

قارا داغدان قارا باغا گلين كؤچمور

ال لريزى داراق لاين قوجا داغ لار
بىر بيريزى قوجاق لاين قوجا داغ لار

كوله ک گلىر باهار آلا اوره يىزده ن
بىر قىش اىستير آيرى سالسىن سىزى بىزده ن
اوره يىمىز شاختا اىچىر كوله يىزده ن
 يول - بره نى برک باغلاين اوجا داغ لار
بىر بيريزى قوجاق لاين قوجا داغ لار

بوز دومانىن اىتى هورور سال قايادا
ائىل قوچاغىن او قايادا كىم او يادا؟!
وطن، تورپاق هر امه يىن قالىر يادا
ساوالانىم مئىيل سالمىر تاجا داغ لار
بىر بيريزى قوجاق لاين قوجا داغ لار

گۇر نفس لى موغان چالىر سىينيق بىر ساز
دورنالارا اىلان گۆزلو باخىر آراز
او تائى دردى بوتايىمىم ئەدىب ناساز
قوج كوراوغلو، نبى ايستير هاچا داغ لار
بىر بىريزى قوجاق لايىن قوجا داغ لار

قاراداغدان قارا باغا گلىن كۈچمور
خد آفرىن كۈرپۈسوندە ن كىمسە كېچمير
بىر قوش اىكى ساحىل دئىيە قانات آچمير
آل سحرلى گوندوزوموز گئچە، داغ لار!
بىر بىريزى قوجاق لايىن قوجا داغ لار.

او سئحرآما، او هشته سر، اودا بابك
نىيە گرە ك ائل اوردوسو بىر - بىر، تك - تك؟!
آى قارداشىم بو قلم دىر، نه، توب - توفنگ!...
سيز گتىرىن او دوموزو گوجە داغ لار
بىر بىريزى قوجاق لايىن او جا داغ لار

آذربايجان بختە وردى؛ باش بختى بؤخ!
هر ائولادى ستارخان سا، باشى سؤيوق!
يازلى - قىش لى بىر جىت دى، گۆزودە توخ،
او، يادلارا نىيە سىررىن آچا داغ لار?
بىر بىريزى قوجاق لايىن قوجا داغ لار.

توفنگ

يئىيجە قورتولموش گول لە توفنگىدە ن
او گول لە، دە يە جە ك ھانسى بىر قوش؟
كاش كى، او گول لە دە ن يېيىن اولايدىم
دىيىردىم: گول لە وار، قاچ! وورولموشا!!...

ايىدى بىس بو باهار ياسا اوتورسون
قانات آچماياجاق گؤى لرده بىر قوش!
توفنگ آچىلار كن، گؤيون شعىرىندە
بىر آهلى - كدە رلى زامان اوتورموش.

توفنگ! بو چاغماغىن، بوقارا سىسىن
منى سئو گىلىمە دە ئەدە ن آيرىليق
قاطار گول لە لرىن دئمك هر بىرى
ايکى طالئۇ آرا سونسوز قارانلىق!!

گئرونور سن ھله آچىلاجاقسان
دونيادا نە قده ر سئودالى سىس وار.
سن قان او يغوسوسان؛ ايچىلە جك سن
سحر لر ھله دە سن لە قوجالار!

توفنگ! توش قىلدىغىن قىزىل سحردە ن
نه اۋزۇن اوتاندىن، نه دە بارىتىن
اولدوزلار قانىيلا بىتە ن گۈل لرە
آجى گۈل لە لرین ساچىلماق چتىن

توفنگ! او پوزدوغۇن قوش نۇمە لرى
سن سىز، يووا سىس لى چىنار گۈرە جك
سن لە هدف آلىب قىيىلەن گۈزدە
يوخودا آل كۈينك باهار گۈرە جك.

بىر قىز

بىر قىز سىن دىر؛ نغمه لرىن اوره يى
 آمّا عومرون كوله يىنە دوشوبدور
 بىر قىز بىزىم قره داغىن مله يى
 او هر كسىن اوره يىنە دوشوبدور.

بىر قىز آيى يوخوسوندان ائلە يىر
 آمّا بىلمىر اوغلان نه دىر، سئوگى نه
 چىرتىمەى - چىرتىمەى آيا ايشيق چىلە يىر
 بىر قىز آنجاق هئچ بنزە مير گلينە.

هر ده ن ساغىر بايداسينا گونشى
 اف!... اونودا بولودلارا جالا يىر
 باشا دوشمور نه باهارى، نه قىشى
 ياز او جاغىن قىش او دويلا قالا يىر.

بىر قىز درددىر ايلاھىنин گۆزوندە
 شفاسىنى آخى كىمدى ن آلاجاق؟
 او زاق يول لار يورولوبدور دىزىندە
 بلکە «عشقى» كېينىنە سالاجاق!...

رقص ائيله مير داغ لاريندا سازيلا
او قىز يئتىم بير خيلقتىن قىزى دير
بارىشما يير آلاھىندا قىزىلا
گؤستريركى، حقيقىتىن قىزى دير.

بىر قىز دنيز فيكرىندە دير همه شە
بىلە رزىگىن چون كى چايدا ايتىرىپ
كيم اىستمە ز، سو او قىزلا بارىشا؟
فلە ئۆزۈ ايشى بىلە گتىرىپ

او قىز گۈزدۇر، گۈز ياشىنى آختارىر
ھەچ بىلمىر كى، ھارالىدىر، آدى نە
بلە يىدە كى قارداشىنى آختارىر
آنادئسىن ھانسى قىزسىز قادىنا!...

تاماى

آى اولوب گئجه نى قدرت سىز ائتدىن
 گؤى لرين شهرىن ظولماتسىز ائتدىن
 قارانلىغىن سازىن صُحبت سىز ائتدىن
 ساچ لارين سريليمىش اوافقا لاي - لاي
 اولدوزلارلا شاه - مات اوينيايان تاماى

گؤيون بولاغىندا سوقابىن قالىب
 گؤى سندەن آلدېنى ايلقارى آلىب
 آنان حسن بى دە دئمە قوجالىب
 ظولماتا دوشماندى اودا سنه تاي
 اولدوزلارلا شاه - مات اوينيايان تاماى

بىر اولدوز ايليشىب ساچىنا، هاردا؟
 او اولدوز كۈرپە دىر، گولە ر، آغلاردا
 ائنوندە دىز چۈكۈپ تازا باهاردا
 سنه قىزىم سؤيلور، باخ، اوتاي، بوتاي
 اولدوزلارلا شاه - مات اوينيايان تاماى.

ايکى يە بؤلونە ن بىر آرازى، سەن
 دئمك گله جك دە «بىر» ائده جك سەن
 سنى او سبىھ چۈخ اىستىر حسن
 آراز ساحىلىنinde اون دئرت گونلوك آى
 سويا سؤيلور: مندە، او قىزدا تام آى.

ماهنى

هارای - هارای نه لر اولور
آذربایجان ائولادینا!!...
قیزیل سس لی تورک خالقینین
چاتان یؤخدور فریادینا

او دوم او جاقدان آیریلمیش
هارای تورپاق، هارای وطن
کؤکوم تورپاقدان آیریلمیش
ای قارداشیم، همت سنده ن

داغدان گلن قیزیل سس لر
گونش لرین آیه سیدیر
«چؤخ سایاق اول آذربایجان»
بو، ائلين سون نغمه سیدیر

قاری دوشمان دوست اولالى
بیز یاتمیشا «اویاق» دئیر!!
بیر طرفده ن وورور بیزى
بیر طرفده ن «داياق» دئیر!!

هارای - هارای اى ساوالان
یازيق اولسون دوشمان لارا
قیزیل سس لی آذربایجان
آلقيش اولسون آل قان لارا.

خطر!

خالقىمیز ناكس لره تۈولانمیش، حاقدان يئوخ خبر
 ساز ائدیب افكار خالقى بى هدف سازنده لر
 تورپاغین مخلوقى شهوت گۆزلو، تورپاق فاحشه
 هئى! داييان عمرتون جىتنى - تىيارە سى، هريان خطر
 بوجاوان لار بس كى دوشموش لر جهنم عشقينه
 بوخطرلى يول دان آللە دۇنمور حتى بىر نفر
 بى سرو پا لار سراپا سردى لر، سروردى لر
 باش بىلەن لر باشا دوشمورلر، ده بىر هاردان ضررا!
 دونيا بىر ويرانە مكتب؛ انگيليس مشق و قلم
 تاج آلير اندىشە لرده ن تاجى ظولمت تاجى ور
 گوندە بىر باش آرتىرىر سرمایيە دارلىق اژدرى
 باخ، بىزىم ايراندادا مىن باش اولوب او يىددى سر
 ابىذال يوك، غرب يوكچو، هە! چاتىلمىش توركىيە.
 تورك اگر اول تورك اولا، سينماز بوغربە مختصر
 غرق ائدير، باخ، قانلى دريالار حياتين كشتى سين
 يول خطر، ساحيل خطر، اينسانىن عمرى بى ثمر
 وحشى لر كى وحشى، وحشى، اهل عالم بس نىيە؟
 هئچ بىر اينسانىن سۆزوندە يوخدور حكمت، يوخ كسر

خلق اوچون هر كيم دئيرسه، خاليق اولماق قصدى وار!
 يول چير، سنگر چير، ساغ – سول چير، هريان چира!
 ماده ده مالىك لىك اولماز، بو پوزولماز فلسفة،
 آماكى معنادا هر بير زره يه مالك بتر!!
 ييخ يالان سرحدلىرى اندىشە مىن سردارى، ييخ
 قول – قول باغلا نه كى سؤز وار، كلام وار بوسحر
 خيلقت اوز معنا سينا اينسانى شاهد خلق ائديب
 فخر ائدير اينساندا كى عالم ده، اولموش موقته خرا!
 خيلقتى ناقص گئروب ناقص لرىن اندىشە سى
 ختم نه؟ يوخ، بى نهايت دير بوتون علم و هنر
 منفى – مثبت لر رياضى يلا چاتير سونسوزلوجا
 ذات خيلقت ده بوقانون بىل كى حاكىم دى، بشر!
 بوآچىق خطى رياضى بىلمە يه ن لر باغلايار
 باغلا شعيري ناشى شاعير، چوخ داها وئرمە نظر.

يولا گلدى

اي قَزَهْل! كيم مني دينديردى يئنه خسته چاغىمدا؟
 سُؤْزاُزُو قوپدو قلم ده ن يئنه، ايش مُشكوله گلدى
 بوردا بير گولدو ره نيم يؤخدوسا، مين آغلادانىم وار
 گؤز ياشىيلا يا شايش عشقىم ازىلده ن يولا گلدى
 كىمسە ده ن دونيادا مىنلى لى گولوش ايستە مە ديم كى
 دئىلە م من او قَزَهْل شاعرى كى هر يئله گلدى
 عومرومۇ قارە خزان لاردا، پايزىلاردا ايتىردىم
 نه ائدىم، چىخ فلك دوز دئمە دى، ايش بئله گلدى!
 نازىنин لر، بو يولون يورغۇنۇنۇ اوخلادى گئچدى
 من چئولە، شهرى بوراخدى نئچە دلبر چئولە گلدى
 عشقىدە كىسمە منى مات ائده بىلمىزدى، بىلىردىم
 يولومۇ چوخ لارى اولسۇن كى، توتوب نازىلە گلدى
 بير قَزَهْل يازمادا مين بير گؤزە لى گؤزدە ن ايتىرە م
 بولبولە م، هر سُؤْزُوم آخىرە گئورۇرسن گولە گلدى.

دوشمان تانيدى

ياخچى اولدوقسادا، پىس لر بىزى دوشمان تانيدى!...
 اود - اوچاق اولمادا، هىس لر^۱ بىزى دوشمان تانيدى
 دونيادا قالمادى بىر سىن، نه ترانه، نه قَزَهْل
 نغمە يە دؤنمە دە، سىن لر بىزى دوشمان تانيدى
 ئولمەن قصرىنى يىخدىق، دئ نفسم دەن دوشە لى!
 صوبح دوغولدوقدا، نفس لر بىزى دوشمان تانيدى
 قانىمېز رنگى سئچىلىميش، باخ، اوجا بايراغىمېز
 بىركس اولدوقدا، ناكس لر بىزى دوشمان تانيدى!...
 قوى، آزادلىق قوشۇ اوچسون - دئىيە، دولدوق قفسە
 بودئونه باغلى قفس لر بىزى دوشمان تانيدى!!
 قلم اولدوق - نه معلم - هامى مكتب لر اوچجون
 آى اوشاق لار نىيە درس لر بىزى دوشمان تانيدى؟!
 سۆزۈمۈز، صوحبىتىمېز تانرى لارىن شعرلىرى دىر،
 ياخچىيق. ياخچى كى، پىس لر بىزى دوشمان تانيدى.

۱۳۸۵/۶/۱۵

هىس : كىدلرده توستودەن حاصللۇ ئولان، دووارا قىركىمى يايىلان قارا.

تۇستولو كند

تۇستولو كندى اوjacاق لاردان سوراق لاشدىم، گىئىيدى!
آستانا عشقىن چىراق لاردان سوراق لاشدىم، گىئىيدى!
دام - دووار كؤر نه سَرِين صوحبت قىلىر من دوغما سىلا
عومر آتىن آتلى اوشاق لاردان سوراق لاشدىم، گىئىيدى
هر يووا فصلى اليمدە ن تىنگە گلمىش قارقانىندا
طالىعين هوندور قالاق لاردان سوراق لاشدىم، گىئىيدى!
قىزلارىن نازىن - قىريشمىن، ساخسى تونگو، مىس سَهْنگى
سو يولوندان، ھم، بولاق لاردان سوراق لاشدىم، گىئىيدى!
منله بىر «جنگى كوراوغلو» جنگ ائدىر؛ آت يئوخ - قىلىش يئوخ!...
مردىيگى يېرىتىق پاپاق لاردان سوراق لاشدىم، گىئىيدى!
سئرچە لر قۆى دنله سىن لر سَرَگىنى؛ «كَنْدِى» ناغىلىميش
دە ن دەييرمانىن چاناق لاردان سوراق لاشدىم، گىئىيدى!
بوقرەdagىن جلالىن، عىززتىن، شاهانە بختىن
ائىل بە ائىل، يول - يول اوزاق لاردان سوراق لاشدىم، گىئىيدى!

شاعير مين ايتميش سؤزو

من ده بىر ديوانه يه م، ديوانه لردىير بخته ور
 اى شهر، درس ايسته سن، ويرانه لردىير بخته ور
 بىر غزل سؤز آختارىر دفترلىمیده ن گىزلىجە
 دىندىرىرسن، سؤيلە بىر: افسانه لردىير بخته ور
 شعريمین ايتميش سؤزون سوررام من آى دان هر گئجه
 غم يئمه شاعير - دئىه ر، غمخانه لر دىير بخته ور
 آل شراب بارdagى ايچره آتش ايچمىش لر كىمى
 سؤيلوره م، باخ، ياركىم؟ بىگانه لردىير بخته ور!
 او تمناسىز شفق اوز قانىنин معشوقي دىر
 عشقە معنا بىلمىرە م، مردانه لر دىير بخته ور
 تاجينا قونموش بىر اولدوز مەف ائدىر ئولمت لرى
 ساچ لارى چىكىنىنده چىن - چىن ، شانه لردىير بخته ور
 گۆزلىلە گۆسترىر آلالە حاق گۈرمە زلرە
 عالمى افسون ائديب، شاها، نه لردىير بخته ور؟
 اوز - گۆزون آلالە اوپوبدور سانكى آخشام، هر سحر
 صوبح كىمى گولمە ك ده دىر، گولخانه لردىير بخته ور
 اى قالم! شعيرىن آخر بىر چايدى؛ دريا عشقى وار
 گئت سە ده دئوران بىلە، فرزانه لردىير بخته ور.

بىزىم پنجرە مىز

آى بولودلاردا؛ سىخىلمىشدى بىزىم پنجرە مىز
 سن گئدە - گئت ده بىخىلمىشدى بىزىم پنجرە مىز
 آى نه بىلمىشدى كى، سن سىز باتاچاق سون كى گئجه؟
 چوخ او گۈزىرلە باخىلمىشدى بىزىم پنجرە مىز
 آيى دىندىرمه دى اصلا قاپىمىز، يوخ، هامى مىز
 بىز يانىرىدىقسا، ياخىلمىشدى بىزىم پنجرە مىز
 تىكە لنمىشدى بولودلار شالى يانمىش گئجه تك
 نورلارا گۈيىدە چاخىلمىشدى بىزىم پنجرە مىز
 ماتمىننە آيىدى، پنجرە، من، بىرده اۆزۈن!...
 غم نه غم!... اوردا يۆخ اولموشدو بىزىم پنجرە مىز
 آستانا بىر قىريب آت، ائو قوجا سردار مىثالى
 بىر يولا دوغرو آخىلمىشدى بىزىم پنجرە مىز
 او گئجه آى باتا - باتدا بوشەر، پنجرە لر
 گۈردولر ھاردا سىخىلمىشدى بىزىم پنجرە مىز!...

گئت – قاييتماز يول

ياردا حسرت قالىب آللاد يئنه ديل آزارينا
 اودا كى گئتدى، قاييتماز، چاتاجاق دىلدارينا
 گئت – قاييتماز يولو توتموش گلىر، اى يار يولا چىخ
 سن دوشوبسن يادينا، زخمه وورانماز تارينا
 تاردا سىسىز، بويولون يولچوسو، هم، چالغى سى ده
 سانكى عشقىن قوجاسى شك ائله ميش ايلقارينا
 تورپاغين هر غزلى «يوسف گمگىشته» دئىير
 هانسى مىصرىن چكىلىدىر او بوده م بازارينا؟
 آغلابان كىمىدى گؤره ن بوردا او يعقوب ساياق
 درمان ئىليلير نئجه دلىسته دل بىمارينا؟
 بوتارين قلبى دولان چاغ، كيم اونو دىندىرە جك،
 سىزلايىب – سيتقاياجاق بىرده هاچان تار يارينا؟
 آتش تار اوچون حسرت چكىر هر كىنه قزهل
 زخمە لر، چاتدىرىن هر دىلدارى اوز دىلدارينا.

ياداسالدين

سئومەرەم بىرده سنى، يئوخ، منى اوددان اودا سالدىن
 بو يازيق عاشىغى دەستان ائدىب آددان – آدا سالدىن
 اولما چوخ قالما قال اھلى، تانىش اولساندا ياد اول، گئچ
 منه بسىرى اوشىرىنلىك؛ آجى داغ فرھادا سالدىن
 اوlsa ترک ائيله بئله باخماگى؛ ئالىم باخىشىن وار
 بىر باخ، اوول كى نه تاي قلبىمە آغرى – قادا سالدىن
 عومرۇمو يازدا پايىز اوچوچوسو دوز قىلدى نىشانە
 سن او دە م عالمى روحوندا يېغىب صىّادا سالدىن
 حسنونە مايل اولان آينادا قلبىم كىمى سىندى!...
 هانسى فن نىلە سىنىق آينالارى فريادا سالدىن؟!
 ساچىنى تئل – تئل ائدە ن يئل لر آياق چكدى بو ائل دە ن
 بو نە غوغادى بئله عالمە سن لاب سادا سالدىن؟!
 منى ترک ائيله، سن آللە، داها اودلاردا تابىم يئوخ
 باخ، نە پىس واختى گلىپ «انصار» – ئ بىرده ياداسالدىن.

جاوانلىق جئيرانى

آه، جاوانلىق جئيرانى گؤر هانسى يولدان گلدى - گىتدى
 انتظارىن ساغدا چكدىم، گىزلى، سولدان گلدى - گىتدى
 بوردا دورمازلىق، قاييتمازلىق چكىلىميش يول سىسىنده
 من قاييتدىم قەم لره ، او هانسى چۈلدهن گلدى - گىتدى؟!
 ال گۇئتور اى بختى يانمىش اووچو اوودان، ال گۇئتور
 بىر خطا قىلدىن، او قىبراق اولدو يېلدهن، گلدى - گىتدى
 اصلى گۇرمەز بىر شكارچى، باخ، بدل قىلىميش نىشانە
 او اوذاق گۈزلور، نه بىلىسىن، او و بغلدهن گلدى - گىتدى
 بىر باهار اون بىش پايزىزدىر هيق - هيق آغلىر گۈزلەرىمەدە
 چون جاوانلىق آشناسى آيرى ائلدهن گلدى - گىتدى
 دىل تۈكۈب دىندىرەمیر آللە، قلبىمى كوسكون گۈزە ل لر
 دىن قَزَهْل، سازسىز بو دئوران هانسى تىل دهن گلدى - گىتدى!
 بىر آغاچ، يارپاق لاناركىن، روزگار قددارەم اولدو
 انصارىن ياز مىن قلم ليق شعىرى دىلدهن گلدى - گىتدى.

آل بوافسرلىگى مندەن

دونيانين فن نينه باخ؛ من ده بونامرده يىخىلدىم!...
 اولدوم هر درده طىب، آمما اوژزوم درده يىخىلدىم
 بىلمەدەن دريانين علمىن گمىمى ساحيلە چكدىم
 دريادا دريابا دؤندوم، گلېب آخىرده يىخىلدىم
 نه بىلىرىدىم يولوما دونيا چىراق توتما ياجاقمىش
 اي قىزىل كشتى دايىان - دور كى، يامان يئرده يىخىلدىم!...
 گونشىن هر سۈزونە قارشى بىر اوسلو قىزەلىم وار
 ھامى يئرده يىخىلار، من ولى گئى لرده يىخىلدىم
 منىم هر بىر قولوما بلکە دە مىن گوللە دە بىبىدىر
 آل بوافسرلىگى من دەن قوجا سر كرده، يىخىلدىم!...
 دەلى بولبول كىمى آل قانىمى، گول ساندىم حياتدا
 دى و بهمن ده گول اكدىم، دۇنوب آذىرده يىخىلدىم!...
 هئچ نە يىسى ايستەمەدەن، گون بە گون ايستەكلىرىم آرتدى
 دونيا! من مرد اولالى سن تكى نامردە يىخىلدىم!...

بوباغ

بوباغ

قىزىنinin آدىنى باهار قؤيمادى

بو باغ

جاناوار آغىزلى خزانى يوخوسوندا گۈرموشدو.

يارپاق لارينinin سارالماسىنى اونچە دەن دوياراق

باھار گئجه لى

بَدِيرلە نميش آى ايشىغىندا

هر گئجه بىر ائولادينا آغلابىرىدى،

اونون گۆزلىرىنده ياشىل ترانە لر ياشادئندو.

ايشىم - ايشىم ايشىلداييان كۈرپە اولدوزلارى سۈندو

سئوگىلىسى آت اوستىدەن انەمەدەن

كَھرى بىر سىنەن دئندو.

باھارى گولمەيەن باغ

سحرىن يئتىم قوش لارى قونان بوداق لارىنى

بىر سحر بالتالار قاباغىندا قىرىلەمىش گۈردو!...

يارپاق - يارپاق باھارىنinin عومرو يئرە تۈكۈلدو.

او باغ

اۋۇندا بىتىرىدىگى آغا جادا دارا چكىلىنىدى
و بىرەسىنە بىر پايىز اكىلىنىدى.

نه بىلىم!....

بىلەدە بوقىش بىتە جك
و بىر «باغا» سوسا ياجاق با كرە بىر باهار
چىچك لى باغ نطفە سى دوشە جك باهارىن بويونا
گنجلىك قوخوي ياجاق تورپاقدان
و موشتولوق آپارا جاق قوش لارا بنووشه لرە¹
ياغىش اينجە - اينجە اميىزدىرە جەك باهارىن كۆرپە سىنى
و يارپاقدان سىن لەنە جك سحرى يمىزىن هزىن يئل لرى اسە ندە.

قار ياغىر

قار ياغىر

داغ لارين لچه ک لرينه قار ياغىر
 آغاچ لارين چىچەك لرينه قار ياغىر
 اينسان لارين اوره ك لرينه قار ياغىر
 چاپمايير يول لاردا كوراوغلونون قىر آتى
 بىزىيم داغين چوبانى سؤيله مير باياتى.
 قار ياغىر
 ... داغ هئى!

سنە گىلىدىم يولو قار بورودو
 منىم داغ يولومدا قىش قارى يئريدى
 چوبان ايتى، اوzac دان باخىر
 سورولەريمىزى شاختا ساغىر!
 گاه هورور
 گاه شاختىيا يو يورور
 او ايتده اوشوپور.
 قار ياغىر

چوبان چوخاسينا بوروموش سئو گىلى سىينىن قوزوسونو
 آناسينا يالاتمامىش هله اونو
 قار الله يير
 قار الله يير
 آما يئته ده داغ لارىمىزدا يئنى دوغولموش قوزو مله يير
 اف!...

او شويه جك آناسينين يئلينى
او قويون، بلكه ده «آغىز» - سىز؟
چوبان چوخاسىندا شاختادان خبرسىز قوزو، مله يير،
او بىلمىر
شاختا آغىزلى قوردلار اولاير.
قار ياغىر
چوبان نهلى آغلابير ايجىنده؟!
اونون توئىشى
كوراوغلوسازى،
اونون اوره يى
قاراداغىن دومانلى يازى،
اونون ال آغاچى
بابك باباسىنин قىينىنداكى سىلاحى،
پاپاغى
پاپاغى
ساوالان هئىبتلى سردارلار تاجى،
او چوبان
بىلمە دى نىيە شاختا آغىزلى قوردلارا وئرىدى قورناجى!...
قار ياغىر
قىش، ايت لريميزىنده گۆزلرىندە قارا قوردلاركىمى او لاير.

بُت

بُت

بُت

ابراهيمىن اندىشەسىنده سىنان قوجاتانرى لارى دئىيرە م
ابراهيمى دئىيرە م!...
او، خزان وورموش آللەلارى يئرە تۆكدو
و «بُت ائو» تىكدى!
اندىشە لر آللە يوندولار
هر آن بىر شكىلدە
گوندە مىن تَهْر!...

او دىنەمەز آللە لار
او لال داش لار
عصىرلر اوتدو كجه دەيرلەندى لر
جانلى آللە لارى سوج لاندىرى لار!
او دىنەمەز آللە لار
او لال داش لار
بىلىرمىش لر نىيە آيە لر يولامىرمىشلار
من و سن و هامى مىز
أولوم آيەلرىنى يوللايان آللەها اينانجىلانمىش لار
بىلىرسىنمى؟

اندىشە لنمه ک چتىن
 اوشاق لارى خوخودان قورخودورلار
 و بئيوك لرى اؤلوم آيەلىرىندەن!...
 اُف، تانرىيم
 تانرى لاريم!
 صولحون بايراغىنى، داش آللەلار اۋۇزلىرىنه كفن ائتمىش لر!
 و من اونلارا سجدەلەنيرە م
 «ايىنسان محبّته گىئەر - دئميش لر بابالار»
 منىم اورە يىمىي اوغورلايان صولحون قوخوسودور
 منىم
 سنىن
 بىزلىرىن تانرىيسى
 بىزه اؤلدۈرده - دئىير
 اؤلدە - دئىير!...
 آلاجاغىمىز بېشتىدەن اولورسادا
 بىزى اۆزۈندەن ائلە يىر.
 اىچىمەدە باغيرىرام
 و اندىشەلرده يونولان بُت لارى سىندىرمان ابراھىمى چاغىريرام.

گونش جانامازى

تورپاق
 گونشىنده جانامازى دير،
 اوستوندە سجده يه دوشوبدور اوقيز
 ايشيقدان چادира سالمىش باشينا
 نه قىز!...
 بير پارچا آى
 لاب سوسوناسى
 بلکەدە باھارىن لاب قىزبالاسى
 سانكى دوغولوبدور تانرىيلا ايكىز،
 باشىنى سجدەدەن قالدىران زامان
 باغلانىر گؤيون يوللارى،
 باغلانىر قوشلارين قانات لارينا
 ودايانىر ذىرودە جئيران
 بالالارئ ايله،
 سولارىيچىلداشير
 هيم لەشير داغ لار:
 گئورەسن او گئۆزە ل كىمە وورغۇندۇ؟
 طبىعت گونشىن ترانە لرین
 ھم دە كى دوم - دورو پاك آيه لرین
 او قىزىن سازىندا
 سىيم به سىيم چالىر
 او قىز
 او قىز / اوقيز / قارا ساچىندان ، تئل - تئل قوجالىر!...

چىلىنگار عسَّگر

سۆزلرىن تئل - تئل آسىلدى لار بولوددان
 سىسلىرىنى اىلدىرىم لر آلىرىدى
 ...! چىلىنگار عسَّگر!
 آلالاهين دوداقلارى قونموشدو ضيالارا
 بولودلارين يېرىتىغىندان سنى چاغىرىرىدى
 او دوداقلار
 بولاغين ترانه سى كىمىدى،
 ايشيق سېھله نميش سحر
 سازىنى سىندىرىمىش قىزىن كوسولرى كىمىدى،
 سحرلى اوْفوق لار، ترانهلى،
 او شوموش گۈرمە دىم گۈى لرى
 و قىش گۈرمە دىم
 باهار اويغولو سحرىن يول لارينى
 چىلىنگار عسَّگر!...

بىر قىز اوز باغىنى سووارىرىدى دوغودا
 بىر گول كۈرپە كىمى دولاشىرىدى كؤينه گىنه.
 آى،
 قوزولارىنى بوراخمىشىدى گۈيون بىرى سىنه،
 يوخسوز چوبان كىمى

قوجا سئودالى داغ باخىشىندا دا يووارلانىردى،
قىزىل گونش باجى سى.
يوبىلوردو هر طرفده گئجه نين قىلىنجىنин آجى سى
شلمه سى بويونندا كورد كىمى ووقارلارنىردى
صاباحين حياتى.
كوردوستانىن داغ لار شرابىنى اىچمىشدى گؤى لر،
چىلينگار عسگر!...
دومان قابيق قؤيموش داغ لاردا تومموشدو
گول له سىز اۋوچو،
اونا بويونز سالاجايىدى داغ لارين سوروسوز قوچو،
ياراشىردى اوْزونه
هر سىن
آمانسىز قوردلارا قوجالىردى
بىزىمده گدىك لريميز،
بورج آلينمىش اودلارا ياخيليردى
صمدىن دفترلىرى كىمى، چۈل لريميز!
ايندىسە دوزلرده قالان آذربايجانا حاييف لانا، بىز!
هئى!...
پوشگومە دوشموش مى بو كەنھە سنگر؟
چىلينگار عسگر!...

ايلان – ايلان قارانلىق

يول

يورولموش،

بوسنگر اوزدە دايانيب دورموش،

بوسنگر

بوم – بوش!...

بو سنگرده

بيرمن

بيرده کي ايناميم دورموش،

ايشيق كيمى

اوْفوق لارдан آخدينيز گئتدىنيز،

گئجه،

بير كورك ايلان،

دوغرولاр هامي سى يالان!...

قارانلىق ايلان – ايلان،

سىز

اولدوزلاري چاپىب گئتدىنيز،

سون گدىكده

قارانلىغى نىشان آلدىنيز سىلاھىنىزلا،

دونيانىن آتدىنيز داشىنى

يازدىنيز اينسانىن ايلك معناسىنى يارانىشىن يادداشىنا،

قارانلىق ساواشچى سىنى يىخدىنىزدا
خىلىلرى بويولدا سؤندولر
خىلىلرى يولدان دئندولر!...

ايىدى
ايىسان لار قوزقون نفسلى جاناوار
و بو سنگر
بوم - بوش!
بو سنگرده
بىر من
بىرده قلمىم دورموش!...
گلىن هارايىما اى يورغون لار
اوزاقدا گئردى يوم اوچيراق لارا
بىر سحر آپارىرام
و بو يولون آتىنا بىر ياراق.

سلام سنگر

(حسن شفیع زاده)

سلام سنگر،
مسلسلی باشى آلتدا هوشه گىدەن قوجا عسگر

سلام اى بدر، سلام خئىر؛

اولوم عشقى، خاکىزىلارين دوداغىندا قان نغمهلى زمزمه لر،

سلام گىدان، سلام لشگر

سلام حمله گئجه سينه بىر قومقۇما سو اىچىرەن قىزىل سحر،

«ظفر - ظفر - ظفر» - دئىيە، بىسىيم چى سى شهيد اولان

آچىق بىسىيم؛ منظرە لرى!....

سلام دوشمان گولله لرى؛

توبون - تانگىن - تىيارانىن - كاتيوشانىن غزل لرى !...

سلام ترکش پارچالارى، خمپارەلر

ضامىن لارى چكىلمە يەن نارنجىكلىر،

ھېپىر - ھېپىر فانىسقاalar،

سو نغمهلى قومقۇمالار،

ديميرلانان دليلك - دئشىك دمير بئوركلىر،

(مهدى باکرى، ؟)

سلام جبهه؛

ياددان چىخان خاطيرهلى؛

يولداش عسگر، قارداش عسگر،

توتفون گئجه؛

فانيس

قلم

ايتەن دفتر.

سلام سنگر

قوجا عسگر نيشانلى سين سورور مندهن!

او، تويونا دعوت ائدىر سيلاحينى!...

گۆزۈن چكمىر دورغۇن زامان ساعاتىندان!...

من بىلمىزدىم جبهه لرده بىر درد قالميش؛

قوجا عسگر

گولله لرى آتىلمايان بىر مسلسل

لاب بىر اوزون صحبت قالميش!...

باخ، بو جبهه ائلە بىل كى بىر ناماز سىز جانامازدى

قبلەسىنى كچ ائدىبىدى آسن يېل لر

اوتوز پايىز آتى بوردا «ناال» سالىبىدى

تانرى سيدا قوجالىبىدى،

فينخىرمايمىر سنگر - سنگر هئچ بىر كھر؛

تلىيسلىرى سؤكوك سنگر بىر قادالى قارى كيمى -

آينالاردان سوراق لاشىر قىز گونلرین.

هاراى، ... منى چاغىران سىس!....

صوبحون قانلى ساچلاريندان قالان نفس!
 بو جبههنىن سردارى نىن دوغوم گونو اولمادى كى
 بىر دسته گول دەرىيم مندە!
 بو جبههنى دوشمان بىزدەن آلمادى كى
 دؤيوش لرده اۋلۇم مندە!
 سلام قانلى صاباحلارى يوخوسوندا گۈرەن سحر
 ... تنهما قالان سردار آتى، مىن اوستونە دوشەن يە هە!
 سلام ساواش مئيدانلارى؛ قان ناغىللى پىجرەلر
 سلام سن اى نىشانلى سى ارە گىئدەن قوجا عسگەر!...
 سلام جبهه
 سلام سىنگەر.

يوخودا گؤر دوم

آللاهى يوخودا گۈر دوم
 دئدى: هر كىمە نه وئردىيمى آلا جاغام،
 دونيا بىر بوش او تاق كىمى،
 او تا غىمدا
 يالقىز
 لاب يالقىز
 تك باشىما قالا جاغام!...
 اينسان لارين نه ناله لرى نه دۆزه بىلىرەم
 نه دُعالارينا
 پاييزا آچارام بېشتىمین قاپى لارينى
 سارالسىن يارپاق لار
 سولسون بېشتىم
 و ال او زسون اته يىمدهن قادالى ال لر
 و هرە مەلەدى دوش لرى گۇنىشىن؛
 تورپاغى سو ددە ن آيىر ماغا
 اندىشە له نىب،
 بو گئجه نى سحر ائدە جە يە م.

سئوگىلى مىن عزرا يىلى

بورا يَا باخ!...
 آجىندان اولەن من
 يادلارا تىكە توتور آنام!...
 آخى، او قىرمىزى سونبۇل لەمنىم اليمدە كى اوراق لا بىچىلدى.
 كىسمە يىم آنامىن اللىرىنى،
 بىس نە ئەدىم؟
 آسىما يىم آنامى بئرچە كلىرىندهن،
 بىس
 نە ئەدىم؟!...
 اى سئوگىلى مىن عزرا يىلى!
 آجىقلى اىچىمدە او دومون شعلەلريلە هله دە سئوين!...
 سەن، يوخومداكى خنجر سەن
 دوشمان اليندە،
 قانىمىي اىچمە يەن او لىسايدىن
 دوشەردىن كىسەردىن!...
 سەن آجيلان هله،
 جەنم كۆرپۈسۈنە بىر هيكل كىمى دوردوغۇما، اينانانمیرام!...
 قىرمىزى او ددا يانان تانرىنىن او فولدولارى اورە يىمىي سۈرۈددۈر.

اينسان لارين گوناهينين زكاتى ايله يانان سوچسوز تانرىما
 حيرتله نيره م!...
 منىدە ياندىران گوناهلار وار:
 ائولاديمىن حسىنىدە كى آجليق
 ايلان كىمى يالاير گۆزلريمى!...
 بىچدىيىم سونبول لرين يئرىنده آجليق اكەن اللىرىمى كسىرە م،
 سونبول
 سونبول
 عومرۇمو واغانىداراق
 روزگارين كسرلى اوراقىيلا بىچىلىرە م،
 سئوگىلى مىن عزرايىلى!...
 ائولاديمىن پوزغون باخىش لارىندا
 دانىلان بىر آتايام.

ايچىمده شىطان اىتى هورور

ايچىمده شىطان اىتى هورور
و آللە دىيجه سىنە گولور.
لشىمى،

اولوم قوردو گۆزلىرىنە داشىير
ساقچىندان آسىلان بىر آنانى گۈرەن لر
منه آناسىنин قاتىلى بىر ائولاد دئىيە جىكىل!...

قوئى اولسون بوايش
و دويسون گۆزومو يالايان ايلان لارين گۆزو
و باغىريم دىيزلىرين قولاغىناكى:

ھئ ... ئ ... ئ ... ئ ... ئ
دوغولماسىن ايكىنجى آنام كى
اوندا اولدورمه يە گوجله نىرە م.
نه سادا بىر اينسانىم يىشام!...

قىرخ اوغرولارى دستان بىلەر دىم،
اونلار

بوفاحشە آنانىن ائولادلار يىمېش، دئمە!
كىسەلرى

باجى لارىنин توى، بويون باغىلار يلا دولولار
بىلەر دئىيل لر آتالارىنин اوغلو،

يول لارين توپورجه ک لرى اوزلریندە «دامغا» كىمىلىر

آنالارينىن بؤيره يىنى ساتاندان برى

قورد كىمى گۆز گۆزه ياتىبدى لار،

صباح كى باجى لاريم دوغولمادان

قوى چىخىم سەندە و دماوندە

و باغىريم كى

هئ ... ئ ... ئ ... ئ ... ئ !

حرامى لر ...

حرامى لر ...

آيىلين و آييق اولون

و شهر - شهر چاتىلسىن بوخىر.

آللاھى دارا چكىرلر!

قىزىل او فوق
او جالتمىش هارايىنى شهر - شهر :
آللاھى دارا چكىرلر!...
ھر شهر بيردار آغاچى
ھر كوچھ بيرجلlad
و ھر بير اينسان آللاھا طرف توش لانميش
ضامينى چكىلمىش سيلاح.
آللاھى دارا چكىرلر
دوزدوركى او آللاھا
و گوناهسىز بير گوناه!...
او، دارا چكىلىنirمه سه
تورپاق گوناهلارا پايلانارمى؟!

فىدل — چە گوارا

آرام اقيانوس

سېزىن طوفان لارا دولاشان گمىنىزى آرايىر،

سويون سئحرلى سؤزلرى

خاطىرە دفترىنىزىن سون ناغىلیندا

و اوشاق لارين اللىله رسم اولان داغىن بولاقلى گۈل لريندە

صىدمۇمىنىن بالاجا قىزىل بالىغىنى گۈرمە يە او تورا جاق دىر.

ابلىسىن گۈزلىرىدە،

سو سوز ايلان كىمى

سو سؤزلرىنىن آردىنجا،

قىزىل باليق لى سويا چاتمادان

يولون يارالارىلا او زولە جەك،

بالاجا قىزىل باليق،

قوجا فيدل ناغىلېنى

سو شعىرلىرىندە بىر صباح دوغولان

كورپە باليق لارا

كونشىن ساچينا دولاشان سازلا سؤيلە يە جىك،

صباح كى دوغولان كۈرپە قىزىل باليق لارين سرودو

قىزىل مكتبلى لرە

«اولدوز» نىشانى آلاجاق،

و قىزىل اولدوز نىشانى

آرام اقيانوسون ياخاسىنا تاخىلەنەجاق.

فیدل

چە گوارا،

بىز، اؤلە نلر يمیزه آغلاماريق

بىز، اؤلە نلر يمیزه گولمه رىك ده،

بىز، اؤلە نلر يمیزىن دىرىي ايش لرينه سئوينه رىك،

مىزارلارى اوستىدە

قىزىل گولوش لرىمېزى

باھار گولوش لرينه هۆرۈب

ياشاماق

ياشاماق

ياشاماق - دئىيە

گئجه نى

ظولمتى

قارانلىغى قاندارلا ياراق

ايшиغى

گونشى

گولوشو

باھارلى گوجوموزدە ياشاداريق،

سئوگىلى ميز اينسان ياشامى، دئمك!

اولمهز

اولمهز

اولمهز

سینه مىزدە كى چە گوارا - فیدل و اووه ك.

(چە گوارا)

وحشىت عصرى

وحشىت عصرىدىر

هر كيمسه فيكرىندە بىر قورد بئجردىر،

بىرتىجى كۆپە كەدە بئجردىر

او قوردلە برابەر،

اۋز اتىندهن اونلارا يال آتىر، ھله!...

ايکىسىنى يول دان اۋته نە كوشكورەجك

و بىرىسىنى بىرىسىنىه!...

ھريان قورد

ھر طرف كۆپەك

اۋتمەك اولمۇر هئچ بىر شەرىن كوچە سىنده ن

ترپە نىرسەندە اولمۇر

ترپەنمە بىرسە ندە

قوجا قوردلار

ايت تولالارينا قودوزلۇق اۋيرەدىرلەر

و قوجا ايت لە

قورد تولالارينا بىر تىجىلىق!...

وحشىت عصرى اولدوغۇكىمى يازىلىنىر روزگارىن واراق لارينا،

تورپاقدا قورد اىزلىرىنى ايت اىزلىرىندە ن سەچمەك مومكۇن سوز،

وحشىت قوخويور تورپاقدان

وحشىت عصرىدىر

اۋزومە بىر اىلاھى ياراداراق، ياشاييرام،

قوجاقوردلارين وحشى باخىشلارىندا نفسلىرى كسىلەن

قوزولاريمدان ال اوزورەم،

بىر باهار چشمەسىنە اوخويورام دردلرىمى

آنامسا پايسىزدان سوراقلاشىر منى

روزگارى «بى» گۈرمەدەن

گلىن آرزومن قوجالىر آتى گوللە لە نەن قوچاق كىمى،

منى بىر قورد يېئير، دئمە ك!...

باغىرسامدا اولمور

باغىرمسامدا!!...

كۈپەكىلدەن آرخايىن قوردا دىدىيلمە ك،

معماً دېيىيل مى؟!

مناجاتلاردا وحشى

عبدات لرده،

آللاھىن بارماقلارىنى گميرىرلر آج جاناوارلار!...

هر كىم يارالى ايانلى كىمى آغزى چاتدىغىنى چالىر.

قوشلار گۈرۈرە م كى

سئوگىلرى يووايا اوزاقدان باخىرلار،

سن ده

دو شونجە لرىندە ايسىرسە جەثيران بىجرد

ايسىرسە آسلام،

آرخاسىز آسلامى پارچالايان ايت - قوردلارا، نه واركى!....

اونوت بوگونو، اونوت

دوشونجەندە نه ايت يئتىر، نەدە قورد

آسلام لارى اوزوندە ايتىر

و صاباحى دوغان گونشە بىر چيراق يئتىر.

شهيد گونش

کونش، شهيد اولماق ايسته ميردى؛

قاباقدا اولان گئجه يه گوره،

او، بىلىرىدى كى اونسوزدا قارانلىق ليق دير

او سۇنۇك سحردە

دنىز اونون قولاغينا بىر شئى دئدى.

قەميشلىك لر

يئل لرین سرودويلا اوينادى لار

زامان، سحرىن سون سۈزۈن مناجات ائتدى

گئجه نىن دوغومويلا سحر تئزدە نىن باتماسىنى گۆرمە ك

تائىينىن اولۇمو كىيمىيدىر!...

سولارىن آغلایشىنى قوش لارين آھىندا او خودوم

ايکى فصىلىن قارانلىق لىغى قۆيمىدە گۆرەم گونشى نئجە قربانلىق

ائتدى لر!...

«گئجه قارا قوردو» - نون اولا يشنىدان

دوشۇنچەمىن آتى اور كدو

ھله دە بىلە نميرەم ھانسى چۈلدە دير،

او سۇنۇش

بىر داملا قانىن قارقىشىدى، كەشكشانىن يېخ،

او سۇنۇشدا

تائىينىن اوينىن چىрагى دا سۈندو!...

او،

تور پاغىن قەرمانلىق شعىرىنى بىلە سى قوشدو.

صاباح،

باشقۇ بىر اولدوز نئجە قوشاجاق تور پاغىن سرودونو؟

اينسان آغرى چكىر دئمك

آللاهين گۈزونه كول الله نميش
 اينسان آغرى چكىر دئمك!...
 تورپاغا صوبحون خىيير دئمه بير عمومرقوشو
 آخان گۈز ياش لارى دىزى ياخاجاق
 ساخسىداندىر عمومىلر،
 عزرايىلىن إلى دەيمەدەن سىنيرلار!...
 گولوشو دوداق لاردان پوزان طوفاندا بىلىر
 من آنام عشقىنە قارقىش ائدهن گئجه دوغولموشام
 و بوقارا سىخىنتى لاردا اولدوقدجا بوغولموشام
 باهار، قزه ل - قزه ل واراقلاتىرىدى دىلە يىمە
 من باهارى دىلە يە بىلمىدىم كى
 دئدى لر : سئوگى تانرى سايداقدىر
 گۈزه كۈرسىنمز!...
 سئوداسا، دىزىينىن اوستىدە يئددى باش چىل ياتان بىرپېرى!...
 سانكى عزرايىلىل آت سالدىرىمىشدى دالىمجا.
 ايندى ده هەچ بىلمىرەم كىمەم
 اوشاق لارىمەن يؤخسۇل باخىش لارى قورقۇشوم كىمى ارىدىر
 سوموگ لرىمى
 عائىلە مىنندە حياتىنى اۋلدۇرمۇش
 بىر كىشى يەم!...

هر آن بىر دومانلى داغىن يومروغۇ دەبىر باشىما
ئىنجە دئىيىم اۋزومە، بۇ اولۇمو ياشاما؟!

ايىسان آغرى چكىر دئمەك!...
تانرىينىن دەپى دۈنۈمىش
نە پىس گوندە ياشايىر بىزىم قونشوقيزى
و اۋزو!...
جانامازلارى بوكولمۇر هېچ سحر
اونلار
بئش نفر
ائوين كىشىسىنى فەلە ليگە آپاران يئخدور،
نە اولسۇن كى بايرام گلىرى؟!
آللاها سانرى اوزانمىش آج اللىرى،
او قىز،
آتاسىنىنى بىئكەف اىستە مە بىر
اوپور هر آخشام اونون قىريش لى آنلىندان
و «پۇشك نمكى» - دە اىستە مە بىر!...
قولچاغىيندان دئىير آتاسينا
آتاسىنىنىن اوزونه يوموشاق گولوش لر هوپور.

ائوين قادىنى،
 تئلفون - گاز - سو- برق فيش لرينى گىزله ديركىشى ده ن
 ارينى قوجا گؤرمەك ايسته مە بىر
 و آللە كريمدىر - دئىير! ...

ايىسان لار آغرى چكىرلر
 عدالтин قاتىلىنا بنزە بىر بىزىم شهر؛
 خىابان لاردا پەكر،
 دووارلاردا! ...

بىزىم گولوش لرى چئىنە يىب توپورولر يئرە مىن لرنفر
 ھله، غروردا دويور بوجىركىن شهر! ...

من سە باخىش لارداكى آغرى لارى سانا ياراق
 آجى - آجى توپورورە م روزگارىن اوْزونە
 ويئتىم اىلان كىمى اوْزونو چالان بو شهرى داناراق
 چيراق لارينا دؤنورە م.

يازيق قاراداغ

(صد بەرنگى)

يازيق قاراداغ

يازيق!

سالام يولداش!...

گئجه نين يولو بير قهرمان ييخدى.

گئردىم!

بىزيم،

گئجه دەن قورخوسوز اوره يىمىز

او زومۇزه آرخالى كوره يىمىز وار

خالقىن آجى درد لرى،

توم مئشه!...

سن له من

او توم مئشه دە گونشه تامارزى، جئيران آغزينا گلمه يه ن

بوز آرخالىقلى «تىشە»!...

باھار يىمىزى

قىش، شرابىندا اىچدى، گئردوک!...

blkىدە بىز دونەندەن بو مئشه لىكىدە اولدوک.

قارانلىق،

آياق لادى گؤزلى يىمىزى،

آلچالدى او جامىز.

بوقره داغ،

يالنيز بيزيم يولوموزا فارانلىق اولمادى

اوْز اوْرە يىنەدە زيانلىق ووردو،

و اوْجالمىش يئرده، آلچاق، آلچاق قورولدو!...

DAG لارينين قاپ - قارا آهى

گۆزلرىنин قار هاوالى بولوددور،

بو قره داغ خالقى

ظولموکار يوخوسونا حارام قاتماز!...

بو قره داغ خالقى

امام حسين (ع) آغلاسادا

ظولموکار اولانين آتىنин نوخداسينى اليinde ن آتماز!...

بورادا اويانماق يؤخ

ياتماق چؤخ!...

يازىق قره داغ

يازىق!...

يول لاريندا،

چئول لريندە كوچوك لە مىش قارا دومان

چالىنمىر داغ لاريندا بير اوْرە ك لى ساز

بويىرده تىر - تىر تىترە بير بوزلو قىشلاردا سن آرزو لاريندا

ايتيىرە ن ياز،

يىغما گۆزلرىنه هر دردى قارداش!...

قورخور داغ لاريميز اوره يىنده کي ايلدىرييم لرده ن!...
 شاختا دولو بير سنگرده ن سسنه بيره م سنى من،
 كوله ک لرين نفسيينده اولايان آج قوردلار
 هلدهد يئيهجه ک لر چؤلر يمىزى
 سن ياندىرىدىغىن او جاغىندا
 او دو بوم - بوز!...
 بوئىرده ايکى قىش بىرلىشمىش
 و بىزى او شوده ن بير قىش!...
 گل آچىلما ياق هله گول له لر كىمى
 شاختا ايچە ر سسى مىزى
 و يولوموزدا دومان گئجه لر.
 قارداشىم،
 هله سن
 قره ايلان يوخولو قره داغى بىلمىرسن
 سؤيوق دومان لارين قوجاغىندا كىرىيەن ايلان لارى گۈرمورسن!
 بو قره تورپاغا قره داغ دئىه رلر
 بونون تارىخيىندا عزرا ييل آلالاھلاردان جان آلمىش
 بوقره داغ، قره داش، قره يومرۇق كىمى اوز باشىنا چالىنىمىش!...
 يئرىنمهز يول لاريندا دال - دالا چاپان آت لارдан
 قالان «ناڭ» لاردان بىللە!...
 قارداشىم

هله بىلمىرسن

دە دە لرىنىن آدىنىدا بۇلنمىرلر بويئرددە اىكى قارداش!...

ھېچ كىمسە اوز عومرونون دئىيل

ھېچ باخىش اوز گۆزونون دئىيل!

بويئرددە

«ايشىق» زەھرىلى اىلان!

و «قارانلىق» قاپى سينا آسىلى، اينسان!...

قارانلىق

قلم - قلم قالاق لانىر.

و كىتاب - كىتاب قوجاق لانىر

قارانلىق پىستىشىگەرلىرى،

قورد نفس لى گىچە نىن ايتى اولموش لار

و اولدوزلار

اولدوزلار

او قارا ايت لرىن

هر ائوينە كوتۇ اولموش لار!...

هاراى قارداشىم

هاراى!...

بو جەنمى سۋىكىن ال لرىمىزە يازىق

بىزىم آددىملارىمىزدا جىنت،

سۋىيوق قانجىغى، هورور قارانلىق كوبە گى اىلە!...

آددىم لارىنى دايىندىر

ساغىن قارداشىم

ساغىن!

بويئرین گؤيىونون هامى اولدوز لارى «كوت» اولموش
و او ايت لر ايندى بىزه يوپورموش! ...

چنگىز احمدىنин

محمد رضا جاملونون

يحيى اوغلو قربانعلۇ نىن

نبى نىن

جعفر قولونون

و... و... و...

گوموش كىمى يوغۇرلموش كوت لرىنин قوخوسو گلىر
او ايت لرىن آغىزلارىندان.

بويئرده، اوچ سئرى دارا چكىلىميش گونش

بو يئرده، قېير داشى اولموش سحر.

بويئر،

تانرى سى اؤلەن ملەكلىرىن قارا قارقىشىنин آجى سى

بويئر، قىرمىزى ساچ شىطانىن دوغما باجى سى!...

يازىق قره داغ

يازىق!...

لال قىز ترانە سى كىمى

ديلە گلمز!..

قران سىز جان وئرە ن ائرمى مزارى!

ھر يولوندا

ھئىبە سى چىكىنinde بىر قوجا قالميش.

داغ لارى،

اوغولسوز آتالار كىمى قوجالمىش!....

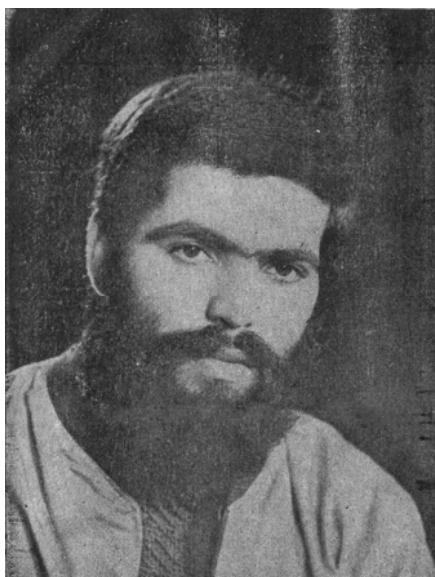
بوينوندا روزگار قارىسىنин بىر ياماق لى شالى،

بويئر قره داغ يوخ

قره كۈمورلرده سۈنە ن اودلار ناغىلى!....

«صمد» - يىن

«حسن بھروزىھ» - نىن دە هاراي لارى بورادا يارىمچىق اوجالدى!....

(حسن بھروزىھ)

بو قره داغ،

ائىله، قره گون لرىنده قالدى،

چوخ لارى بونا آنا سؤيلەر

آمما بو آنا، اوغولسوز!....

ھله دە،

قيش شاللاق لى خان لار!!....

ھله دە، اوّلوم ايستكان لارى،

اسدالله خان،

خمارلو و كافە خاناسى،

كرم - كېير

و اوّلوم ايستكانىندان خبر سىز

پئىغمىر نفس لى كىشى؛ «زالى سلطان»!

و بىراولدوزسوز گئجه
 يؤخا چىخان شمالى سپاهى دانش معلم!...
 و اسدالله خانىن حكمى ايله ايل لر بويو
 آرازا دوغرو آخان قىزىل شعلەلى قان لار!...
 من، كمونىست لرى قىrirام - دئىيە
 من، شاهى سئونىدىرىرەم - دئىيە
 موبارزلرین عومورچىراق لارىنى سۈندوردو او ئالىم خان.
 يازىق قره داغ،
 يازىق!!

بورا ظولمت خانا، بورا دەشتلى
 جنایت كارىنinin قولو قووتلى
 بورا قره داغ دى، بورا صحبتلى
 بوردا سېلىنەمە مىش هەچ بىر ناحاق قان
 بوردا جنایت لر گىزلى دىر، آمان!...

يول اونو يولا سالدى

* «امين» آدلی بير جاوان دانشجونون
واختسيز اۇلومو مناسبى ايله.

او بىلمەدى گئدە جك،
سینە سىنندە بير قلبى يوردو
و داغ لارلا نامازا دوردو:
اي ايلاھى! عالي تحصىل آلماق ايلك عشقىم، ايلك آرزومدور.
همه شە ياشىل آرزو لار اونون اورە يىنندە او توردو،
دانشگاھدان قبول اولدوغو گون
سۋىنچ لرينى اۋلچە بىلمەدى،
يعنى كى، اونون سۋىنچى دونيايا يېرىلىشىدى،
گۈزلرى گولە رە ك
گۈز ياش لارى آغلادى!...
آناسىنین نذرىنин و آتاسىنین دُعالارىنин قبول اولماسىنى
داغ لارا هاراي لادى.
بىر گئتجە ياتا بىلمە دى آناسى و سحرە دە ك نامازا دوردو
و گۈز لر بىر آنانىن سۋىنچ لرينى آللەها دئدى لر!...
او بىلمە دى گئدە جك
«يول» اونو يولا سالدى
كلىيرىن باغ لارىنداكى آغاچ لار آھلارىندا «امين» - دئدى لر.
و بولودلارىن هاوادا آخان نفسى قىزىل غصە لى پايسىزى
سرگى كىمى سردى لر هر طرفە
بىر نىسگىل قوشۇ سئحر آمایا قوندو، بىر يىسى هشته سره
و گۈز لر بىر آنانىن دونەن كى سۋىنچىنە قارا گئيدىردى لر!...
او بىلمە دى گئدە جك!...
او بىلمە دى دونيايا نە يە گلمىشىدى، نىيە گلمىشىدى!!...

جئيران

او جئيران

ذىروهدهن ذىروهيه اور كدو

او خون قوخوسونو او وچو داغا فيكىرله شەندەن آلمىشدىن

بىر جئيران طالئۇ يازىيلان اوخ

شاختانى يئنىدەن قايتاردى داغ لارا

قىش،

باھارىن صاباحىنى چنگە لە يېردى،

چىچىك لر،

آنا دؤشۈنده ن زورلا قوپارىلان كۈرپەلر تك ويغىلداشىرىدىلار!...

جئيران،

سَزىردى اوغرۇن تَرپىنىش لرى

و دىرناغىنى داشا چالىرىدى كى،

يۇوادا مورگولە يە ن قارانقوش لار اويانسىن لار!...

داعى گۆزلە مە دە

گوزلریندەن گۆز آيرىلىرىدى جئيرانىن

گاھدا بويۇز لارىنى داشا چىرىپىرىدى

بلکە سىسىزلەنەلر «ھۇر كك ليك» لرى

گوھن دىبىيندە كى سئرچە نىدە اوياادىرىدى

ايىلىدە يېردى

نفسىنى يئل لرين آخيمينا بوراخاراق

داغا اۋوچو گلىبىدىر - دئىيردى!...

باھار،

جئيرانى شعيرىنinin ياشىل سئوداسى بىلىرىدى

پارچا - پارچا دومانى دوزوردو اۋوچو گلن يول لارا

بولودلاردان بىر شىمىشك ده آرزولا يېرىدى تام اۋوچولارا

ايکى جبهه قورولموشدو

۱- باھار عومرونۇ اوغورلايان قىش - قارا اۋوچو - قانلى اوخ

۲- عومرو اوغورلانان باھار - ياشىل ياشايش - دەلى جئيران

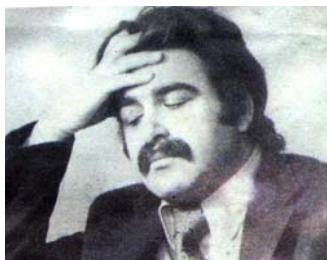
هر ايکى دويغودا ظفر يوكسە ليىرىدى

زامانسا بىلەنمه يېرىدى غلبە چالىنان او ثانىيەنى! ...

ايضاھ: هوركك لىگى، هشته رخان بويدا اولان بر كك لىك آدىد، نسلى آرادان گىتمك ده دىرى.

قىزىل آتلى يولچو

آزادلىق، عدالت اوغرۇندا
جان لارينى فدا ائدە ن قەرمان لارا
حىرىئادىرەم، خصوصى اولاراق
سۆز قەرمانى «غلامحسىن ساعدى»
وسىلاح قەرمانى «حمىد باكى» - يە
تقىديم ائدىرەم.

(غلامحسىن ساعدى)

(حميد باكرى)

يورولموشدو

يول، كسىگىن باخىش لارىندا دورموشدو،
پولاد گۈزلۇ بېرقايانا تىكمىشىدى گۈزلرىنى
گاھدان دومانلى ذىرىوه لرده ن
اوغرۇن - اوغرۇن اونا باخىردى آللاد گلىنى،
يول لار، ترانە لرده يورولان سىس لرى ايلە

دىندىرمه يېردى قىزىل آت بئلىنده
اوگله نى

قىزىل آتى هئى لە يېردى،
هاراي لارى هاي لا يېردى
اونا كيمسه دئميردى، يول اولموش،
اونا كيمسه دئميردى، يورولموش
بىر قىش يولونون گۈرپوسوندە
دورمو شدو

او، آتىنى هئى لە يېردى
او، هاراي لارى هاي لا يېردى
آنچاق، هاواتىن نفسى سؤيوق
يول اونو دىندىرمه يېردى.

يوخ!...

شاللاغىنى آتىردى برى گلمىش
بىر گئجه نىن بويىنونا
هوروشوردولر كوچوك لرى
قارانلىغىن!...

من،
بوگئجه نى بىرده گۈرموشە م - دئىيە
آه لى موغامات لار اونون اورە يىنە
قوجا چالفى چىنин چالفى لارىلا
اود ووروردو،

يالىزجا سينا گئردو كده اۋۇزونو،
 او رەيىنە يئنە قارا دردلر او توروردو،
 و تنهما اۋوچۇ او خونا ايليشمىش
 بىر قوش ساياق،
 قانلى او زوک او فوقا او فولدا يېرىدى،
 او فوق عكىس ائدىرىدى او نون سس لرىنى:
 هئى!...

قىزىل آتلى مسافر گلير
 و يول لار يوكسە لىر،
 قىزىل آتلى مسافر گلير
 و چۈل بايرام لارلا اوپۇشور،
 قىزىل آتلى مسافر
 و ائل لرىن ايشيقلى عشقى گىرە ك لە نىر.
 شاھلانمىش قىزىل آت،
 اىلدىرىيم لرىن كمندىندە ن گئچىرىدى
 اىلاھىنин قوجا قارتالى ايلە اوچوردو،
 حرارتلى چاپىرىدى اوچموش گوئ لرى ده
 بولودلارين آخرىندان سو اىچىرىدى،
 قىزىل آتچى نىن ساچ - ساققالينا
 دولاشمىش شاختانى بولدوقدا،
 قار قوچاغىنин اوستونە يو يوروردو،

و قىزىل آت اۋزو دە
بۇغريب چئول لر دە
اوشويوردو!!!...
ائىل اونلارى دىندىرمه دى!...
قلبى يوموشاق آل آينالى پايىز
بۇغريب لر كىمىدىر - دئىيە
چكدى عزالى باغچالاريندان گۆزلرىنى
ۋىئەنە قوجاق لادى دىزلىرىنى.
قارا نفسيىنده گىزلىتىكى آه لارى
بوراخدى درە لرە
هزىن كلمە لرلە سۈپىلە دى
سۈزلرىنى: ...
ھەى!...
غريب آت بېلىنده اىيگىت
يومروغۇنو سىغان اووچو،
ھەى!...
 يول لارين بېرىننە شاللاغىنى
ايتنىرە ن يولچو
بو چئول لر، بودارلايىر سنى
بىلەم سەن!...
بو يول لار، اوڭئى آنانلار سايانق دا قوجاق لامير سنى
روزگار آلقىش لارىندا كوشكورولموش

دالغالار جومور باغرينا
 دومان لارين قارا نفسىنده بوغولورسان،
 هاوا، قورد كىمى آليشىر اوستونه
 بو سؤزلو بولودلار، شىمشك لرينى
 ايتىلدىر شصتىنه،
 آتىنى چاپىرما - دئىير دره لر سنه.
 سىسىن اوئنده
 آتىن گئرى ده
 سن كىم سن ؟
 آز بئله سى يئرى
 هئى!
 آتىنى قؤىما كئرى ده
 عصرىن گئجه گوجلو اژدهالارى
 قىنجىقىدىرىر دىش لرينى آتىنىن
 نال لارينا
 هانسى ائلين غريب مسافرى سن ؟!
 ظولمت،
 آتىنىن نوخداسىنى بوراخمير،
 يول لار، دوغماكىمى سنه باخمير،
 بوجئول لر،
 فيكىرى چاشمىش قوجا گلىن كىمى
 باخىر بوى - بوغونووا،

هئى!...
 نىشانلىم مى سىن؟ گله ل برى - دئمير!...
 هئى!
 هاراليسان؟
 هارا يا گئدىرسن؟
 بو چول لرین تانرى سىنىن قاتىلى
 توفنگىنىن ماشاشىنى چكە ر
 كؤكسووا
 بىر آيرى قورشون اوتورار
 اورە يووا
 گلمير سىن برى نىيە؟
 گۈرۈر سىن كى خزانىمىز
 قارا روزگار قولونون گۈجودور!...
 سئودا سىز بىر
 قەرمانىن قىلىنجىدىر،
 بىر تانرى نىن اندىشە سىنىن بلاسى،
 بىر قارانلىغىن الينىن ياراسى دىر،

هله ...
 هله ...
 هله ...
 نە بىلىرسن روزگارىن هاراسى دىر!...
 دارا چكىلىميش بىر آللaha!!!

اونا صدقە آتىلمىش گۈنش لرى
 تاپدايىب گئچىر لر
 گئچە يە يېرىكىلە يە ن ايت لر!!...
 هارا يَا گئدىر سن؟
 آللاهىن يېتىم گۈزلرىندە
 ياغسىز چيراق كىمى سۈنسە يدىن
 يارانىشى نئجە قارقىشلاردىن؟
 «خسرو» لارين سون آرزولارى كىمى
 جىلاد گول لە لرينىن قىيىلتى لرينىدە ايتىسە يدىن
 نئجە آلىشاردىن حكمتىن عدالتىنە؟
 اسکى دووارلار دىبىنده قالان
 يېتىم اوشاق لارين فيكىرىندە ن
 اۋتن آتالاركىمى بو كۆچە دە ن
 اۋتسە يدىن
 نئجە ياندىراردىن بوخىلقى؟
 ھله،
 چوخ غۇزلىرىم يارىمچىق
 بو دفتر
 بودا سن
 بوساز
 بودا سن،
 نه اىستەرسن ياز،
 نه اىستەرسن چال
 آنجاق دئ كى هارا يا
 گئدىرسن؟

اى غريب!

سن هاراليسان؟

گئديره م،

اوج گئجه ليك يول كليبدى آتيم

باها را با غلidi دير قاناتيم

قىزىل آتلى بير پهلوانام،

گونش،

اوزو قىلينج تو تماق اوئيره دىبدى

ال لريمه،

بير اولدوز،

قووتى ايشيق لى دؤش لريندە ن ساغىبدى قول لارىما،

بىر قىزىل سحر،

كوموش داراغىنى ساچى قارىشيق

باغلامىش تئل لريمه

آللاھين آناسى خسته - خسته

چيراق تو تموش يول لارىما؛

سودا آتمىش آرخامجا،

يؤخ، سئودامى اودوزمامىشام

هله!..

نيشانلى مين بويون باغيسيينا

اولدوز دوزمە مىشەم هله!...

بىلرە م

يولوم هارا

تانرى نى نىيە چكدى لر دارا

بىليرە م مندە بير گونشى

قارا پول كيمى ماوى
 خالات لى دنيزىن
 مئيىدى اوستونه آتاجاغام!...
 بىلىرە م قىزىل آتىن
 يە هەرىنى يول اوغرولارينا
 ساتاجاغام!...
 بىلىرە م هانسى قبلە يە
 دوغرو بير داغ لا
 قوجاق لاشىب ياتاجا غام
 بىلىرە م
 كيمە م
 وھارالىام
 هانسى دؤيوش لرده قىلينج آتاجاغام،
 دستمازى قانلى آى يىن
 بولاغى نىن اطرافى بوم - بوش
 و قىزىل آتىمین يورغا يېرىش لرى
 اوبلولاق اوچون
 سر خوش،
 نه اولسون كى گون لر تلس مىش
 وايل لر گلەپ گەچمىش!...
 آنان،
 بوغچاما بوكدويو چۈرە ك لرى
 هله يئمه مىشىم،
 بىر آواز ليق سۆزۈم قالمىش
 اونو اوشاق لارا هله دئمە مىشە م

ايچىگى لرى دولدورموش قىزىن
قانلى اوفوقداکى رقص لرى
آنىما دور دئىه مە ز،
قؤى گىدىم پايىز،
شاختانى دوغرا ماغا،
قيش ايلانىنى قؤيماماق
جانىنى بسله سىن
ياشايش ين گۈز لرينى يالاماغا.

ترجمہ لبر

حقىقت لە مجاز

*پروين اعتصامى

«بىللې شىفتە مى گفت بە گل

كە جمال تو چراغ چمن است»

سۋىلە يېرىدى گولە بىر سئودالى بولبول دە ليچە
سەنин حوسنۇن - جمالىن باشقا چىراق دىر چمنە
دئدى گول: بىن كى بو گون سرخوشا، ھم خىلى گۈزە ل
آى مىثالى سانىلىر صورتىم ھر انجمىنە
صاباح اولدوقدا منى قارە خزان سولدوراجاق
بىلە بىر چاغ كىم اوڭار دونيادا اىستك لى منه؟
اگىيمە گىئيدىكىم اوڭار جاذبە لى كۆينىڭى، سەن
گلسىن آخشام، بو، گۆرەرسن نىچە دۇنۇوش كفنه!
نە دئىير سەن بو گونون صۇجىتىنى، سەن كى صاباح
باشقا گول لە او توروب، دۇنەم بە جىك سەن دۇنە نە!
بىن كى دونيا دولوسو عطرىلى، خوش منظرە گول،
گۈزلەر حىئiran بو قىدر سروھ - گولە - ياسىمنە
عشق اودوركى، اورگىن دئورت بوجاغىن مىكىن ائدە
دىل دە دىر آما سەنин سئودا لارىن سۆزدۇ، يىشە!
دوز بىر عاشيق، او كى مەشۇوقە يولۇندا وئرە جان
آرتىق اندىشە، بو معنا ھله صۇجىتىدى سەنە
تانييرىق كىمسە حقىقت، كىمى نەفسىن دە لى سى
چوخ سەنин تك لرى مىن وۇدە وئرە رەر يىتە نە!

تهران و تهرانلی

استاد شهریار*

سن ای چوخ - چوخ بیلهن داور، بیلیرسن کی هر ایرانلی
نه لر چکمیش الیندهن تهرانین!... مُحننتدی تهرانلی
بو جَمَدَهْن جُز غم وغضّه، نه گُورموش ملّت ایران؟
بیزه یول گُؤسترهن کیم دیر؟ دهلى، ویلان، بیابانلی!...
او کی آرواددان اکسیک دیر، دئییر: «مرد» - م، او تامیر «زن»!
آهای تهرانلی اینصف ائت کی، ائششک سن میسن، یا من؟

گۆزووْ يومدون، اوْزوندەن بى خېر ھرنە دئدین بىر باش
 دئدین، رشتلى با ليق بئينى يئىه، طوس لو بىر ائششك باش
 دئدین، قۇم لو ياماندىر، اصفهانلى لاب بىر او باش
 آذربايچاندا جوماردلر دە قارداش؛ تور كو خر قارداش!!
 سنه او د ووردولار، سونجوق لادين؛ آتش تو توب مىهن
 آهای تهرانلى اينصاف ائت کى، ائششك سن مىسن، يا من؟

سن اهل پايتخت؛ سندە گەرك دىر معرفت اولسون
 او يئرده اگله شەن اولگوي ملىت، مملکت اولسون
 نە كى مشدى - دوشوننمەز، ھە يامان بى تربىيت اولسون
 اوْزون باشدان - دىبە ناقص، منه گول!... آفيت اولسون!!
 گۈرەر، باخ، بو منى بىللەم كىمە دوستام، كىمە دشمن
 آهای تهرانلى اينصاف ائت کى، ائششك سن مىسن، يا من؟

بو ترياك خانەدە نعشه اولوب، فيكىر ائيلمه «شىر» سن
 لواطى، كئفلى، لاتى!... بوندان آرتىق شئىدە اىستيرىسن؟!
 ليسانس و دكترا آلساندا تهراندان، شېرىپ-پىرسن
 او لانمازسان او دانشمندلر، چون «صفر» يا «بىر» سن
 آدام او لماز او كى دىپلم آلمىش قەبىه لىندە ندەن
 آهای تهرانلى اينصاف ائت کى، ائششك سن مىسن، يا من؟

وار عقلين، ياغچى گئردون كى نهلىر اولدو او شهرىور
ايکى ياندان بىزە چكدى آمانسىز قونشولار لشگر
بئله نيق - نيق ائديب، قىلما ايشى سن گون به گون بدتر
دئنوم اول توركلىرىن من شىستىنە، بوش قؤيمادى سىنگر
او پيس واختدا تاپا بىلدى بلادهن توركىيە ايمىن
آهای تهرانلى اينصاف ائت كى، ائششك سن مىسن، يا من؟

گمان ائتدىم كى من له همدام و همىدىن و همىدرد سن
سنه مردانه ال وئرىدىم، نه بىلدىم بئيلە نامىرد سن!
گتىردىن باشىما هرنە، كىشى يوخ، ناجوانمرد سن
دىلىم زنگىن دىل اولدوقدا ، من ايلە سن هم آورد سن
بىزى سن بىلمەدىن هئچ بير زامان يولداش و هم مأمن
آهای تهرانلى اينصاف ائت كى، ائششك سن مىسن، يا من؟

او شهرىور آيى طىيارالار هر دەم قىلىپ تعجىل
منىم اود ياخىرىرىدى باشىما، بىر اوزون تفصىل
او قانونسوز لوغۇندان من نهلىر يازىيم، جىرىق دەمبىل!....
او راديون اولمادى بىر دەم ائده چال - چاغرى تعطىل!
سەنين تېتك سىسىن افلاكە قالخىمىشدى، منىم شىيون!!
آهای تهرانلى اينصاف ائت كى، ائششك سن مىسن، يا من؟

منه قارداش دئدی قفقاز، همی او ملّت قفقاز
 گندیب تور کییه یه گؤردومن نه حورمتلر و نه اعجاز
 گلر کن تهرانا، دوشمان دئدین من جانبازا، تن ناز!
 بو ایرانا نئچه ایل لردیر آخیر اولموشام سرباز
 گئجه سانما گون اورتاني؛ ایشيق سلطانين اهریمن
 آهای تهرانلى اينصاف ائت کي، ائششك سن مىسن، يا من؟

سيلاح وارکن اليمده، وئرمەديم دوشمانلارا من يول
 آياقدان سالماينجا دوشمانى، دينجه لمەديم، مسلول!
 سن اول دوشمانلارا خاطير، مني بيل اتميسن مغلول
 ائله سينديرمىسان عهدى، ياخين دورمور سنە ساغ - سول
 على قالميش و بيرده ذولفقاري، كوفه يه احسن!...
 آهای تهرانلى اينصاف ائت کي، ائششك سن مىسن، يا من؟

سیناق داشین بیزیم دوز سکّه يه وورجاق دَغل أُستاد
 سنى تنها قبول ائتدى، او دەم اولدوq ائۋى برباد
 دئدى: ایران فقط تهراندى، سن كۇر، گۈرمەدىن، اى داد!
 و تهران سؤپىلەدى: من - كور خليفه - بيرده كى بغداد!...
 خيانى درسىن اوئىرنەك دە سن باش، من دە كى كۇدان
 آهای تهرانلى اينصاف ائت کي، ائششك سن مىسن، يا من؟

بىنادان يىغماق ايسَترسە، بؤيوك بير خالقى دوشمان، باخ
 بوداقلار اوئنجه اوْل واحد آغاچى، قالماز هئچ بير شاخ
 اولارى تكلهجك، تئز ياندىرار ھر باغچادا بير «واڭ»
 ائله كۈكدهن يىخار، حسرت چىركى بير شوو اوچون، مىن باغ
 بو سىنسىن بىلمئىيرسىن دوشمان الدە ساخلامىش يوز «فن»
 آهای تهرانلى اينصاف ائت كى، ائشىشك سن مىسن، يا من؟

سەينىن لە باشلاماز پىس، دوست لارىن، ميدان و آت اولسا
 آذربايچان يازىق، هئچدە چولاق اولماز، حيات اولسا
 قالار ويران بو ايران، مملكت تهراندا مات اولسا
 ھله بىزدەندى ايراندا اگر بير گون نجات اولسا
 تىكان گۆر سن گولو، من ھر يئرى ئىن ئىلىرەم گُلشن
 آهای تهرانلى اينصاف ائت كى، ائشىشك سن مىسن، يا من؟

آذربايچانلى تورك تا تورك كىميىدى، يا خراسانلى
 يو گون آغىر، ايشين بئيلە چتىن بىلمەزدى تهرانلى
 او موشگوللر آچان كۇرد - لُر قالىب ھاردا؟ اى ايرانلى!
 او قشقايى ئىلى نۇلدۇ؟ بو تورپاق بىرده دوشمانلى!
 بو گون بير پەلوان سن كى، يوخ اگنىيىنە زرە، جوشن
 آهای تهرانلى اينصاف ائت كى، ائشىشك سن مىسن، يا من؟

دا وئرمىر بوغدا بول - بول تهرانا سمنان ايله زنجان
 دوگو، باليق دا گلمير رشتى دهن، چاي سىزدى لاهيجان
 بو غله قىتلىغىندان قورتولا بىلمك چتىندير «جان»
 ناغىل لاردا سنه سؤيلەر حديث «زىرە» - نى كرمان
 بوشالمىش كندىلر، حتى كى شورباليق تاپىلمير «دهن»
 آهای تهرانلى اينصاف ائت كى، ائشىشك سن مىسن، يا من؟

شیخ شمس الدین بابا

میل قاپی

شعر: انصار قره داغلی
خوشنویسی: داود مولید
چید طراحی: یا شار انصاری
چاپ ایلی: قیش - ۱۳۸۵

رَبِّيْنَ شَرِّقَيْنَ سَهْلَيْنَ لَوْدَيْنَ
رَبِّيْنَ شَرِّقَيْنَ سَهْلَيْنَ لَوْدَيْنَ
رَبِّيْنَ شَرِّقَيْنَ سَهْلَيْنَ لَوْدَيْنَ
مَكَانَ اَصْحَابِيْنَ شَهْرَيْنَ
سَعْيَهْيَنَ كَبَيْرَيْنَ

٤- نجوم نستره

انصار قرده داعشی

